

Vlaams
Parlement

vergadering **C96**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 11 januari 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de plannen van de EU om twintig Europese universiteiten op te starten tegen 2024 – 578 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseeel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over Europese universiteiten – 587 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseeel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het lerarentekort in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 644 (2017-2018)	9
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de weigering van studenten op grond van lage studie-efficiëntie – 647 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de oververtegenwoordiging van kansengroepen bij door de KU Leuven geweigerde studenten – 669 (2017-2018)	16
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanbevelingen van de Foriner-conferentie over afstandsonderwijs aan Europese gedetineerden die in een ander Europees land hun straf uitzitten – 648 (2017-2018)	27
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over agressie tegen leerkrachten – 656 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over geweld tegen leerkrachten – 666 (2017-2018)	29
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over problemen met de verschillende inschrijvingsdata en het vastleggen van een gemeenschappelijke inschrijvingsdatum voor heel Vlaanderen – 661 (2017-2018)	35
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de invoering van twee soorten getuigschriften basisonderwijs – 667 (2017-2018)	41
VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ondersteuning aan scholen met betrekking tot midde- lengebruik en gameverslaving bij jongeren – 686 (2017-2018)	45

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de plannen van de EU om twintig Europese universiteiten op te starten tegen 2024

– 578 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over Europese universiteiten

– 587 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Mijn vraag op papier was nogal lapidair opgesteld omdat het de voorbereiding was van een actuele vraag.

Ik verwijs naar de Europese Raad van 14 december waar een aantal punten naar voren werden geschoven rond het verhogen van studentenmobiliteit en het aansporen om in andere Europese landen een deel van de opleiding te volgen. Vooral in het oog springend vond ik het voorstel om tegen 2024 – toch vrij kort dag – te komen tot wat men in het besluit 'Europese universiteiten' noemt, een soort van bottom-upnetwerken van universiteiten over heel de EU waarbij studenten een diploma zouden kunnen behalen en studies in verschillende Europese landen kunnen worden gecombineerd.

Hoe dat concreet allemaal vorm moet krijgen via diplomering of welke vorm van certificering ook, dat zit in de verdere uitwerking, neem ik aan. Wat me daar vooral belangrijk lijkt, gezien de datum die naar voren wordt geschoven, is dat dit binnen enkele jaren gerealiseerd zal moeten zijn. De bedoeling daarachter is om de kwaliteit en de aantrekkelijkheid van Europese universiteiten te stimuleren.

Welke gevolgen zal dat hebben voor onze Vlaamse universiteiten? Welke rol zullen zij daarin moeten spelen, aangezien het de bedoeling is om vooral op de top-universiteiten in de rankings te mikken? Welke gevolgen kan dat eventueel hebben voor onze Vlaamse studenten?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Er zijn momenteel al een aantal internationale samenwerkingsakkoorden tussen universiteiten. Ze zijn eerder beperkt en eerder vrijblijvend. Heel recent nog, op 7 november, werd in het Europees Parlement het Young European Research Universities Network (YERUN) opgericht. Hierin worden achttien universiteiten die niet langer dan 50 jaar bestaan, samengebracht. Een jaar eerder werd het Auroranetwerk opgericht. In beide netwerken vinden we bijvoorbeeld de Universiteit Antwerpen terug.

De Europese staats- en regeringsleiders willen nu blijkbaar verder gaan en roepen op tot versterking en samenwerking tussen de Europese instellingen van hoger onderwijs. Jongeren zouden een diploma kunnen halen na het volgen van opleidingsonderdelen in verschillende Europese landen. Tegen 2025 zou mogelijk een Europese studentenkaart worden ontwikkeld, waarvoor in 2019 een pilootproject wordt opgestart. Volgens de berichtgeving in De Standaard zou het Erasmusprogramma meer middelen krijgen en uitgebreid worden tot leraars en jongeren met een leercontract.

Minister, welke rol kunnen de Vlaamse universiteiten spelen in deze Europese netwerken? Moet de Vlaamse overheid hierin een faciliterende opdracht vervullen?

Zo ja, wat beschouwt u als mogelijke werkwijzen? Ziet u ook een rol weggelegd voor de Vlaamse hogescholen? Europese staats- en regeringsleiders zoals Emmanuel Macron hebben eerder al opgeroepen tot de stichting van 'echte' Europese universiteiten. Wat is uw mening hierover?

Europa denkt er ook aan om de diploma's uit het secundair onderwijs van de verschillende lidstaten onderling te laten erkennen. Hoe is dit praktisch haalbaar? Zult u over deze onderwerpen overleg plegen met uw collega van de Franse Gemeenschapsregering?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de aandacht van de Europese staats- en regeringsleiders voor onderwijs is een goede zaak. U weet dat onderwijs en vorming een regionale en Vlaamse bevoegdheid is, maar niettemin denk ik dat een versterkte Europese samenwerking en internationalisering kan helpen bij gemeenschappelijke uitdagingen die ten goede zouden moeten komen aan de kwaliteit van het Vlaamse en Europese onderwijs. Hoogwaardig en inclusief onderwijs is een Europees basisrecht en een van de beginselen van de pas opgerichte Europese sociale pijler.

Concreet voor het hoger onderwijs heeft de EU-top van 14 december laatstleden in opvolging van de bespreking in Göteborg gepleit voor – en ik parafraseer de conclusies – de versterking van strategische partnerschappen tussen instellingen voor hoger onderwijs in de EU en het bevorderen van de oprichting tegen 2024 van een twintigtal 'Europese universiteiten', bestaande uit bottom-upnetwerken van universiteiten in de EU, zodat studenten een diploma kunnen behalen door het combineren van studies in verschillende EU-landen en zo dus ook bijdragen tot het Europese concurrentievermogen.

Het is positief dat de Europese Raad oproept tot de versterking van de samenwerking tussen de instellingen van hoger onderwijs in de hele EU. Dat kunnen we toejuichen. Dat ligt in de lijn van een traditie die we bijvoorbeeld via Bologna al bijna twintig jaar kennen. Het is ook goed dat er uitdrukkelijk voor een aanpak van onderuit gepleit wordt. Deze aanpak reflecteert het best de autonomie van het Vlaamse hoger onderwijs. Mocht het top-down zijn, zou ik zeer ongelukkig zijn en dit absoluut niet aanvaarden. De aanpak reflecteert ook het feit dat ook ons eigen beleid inzet op de responsabilisering van de hogescholen en universiteiten zelf. Het is zeker van belang dat we bekijken hoe de universiteiten kunnen meestappen in het verhaal van de Europese universiteiten.

Dergelijke Europese strategische samenwerkingen zijn nu al ingeburgerd binnen het Vlaams hoger onderwijs. U weet dat onze instellingen wereldwijd als kwalitatief hoogstaande en competitieve instellingen worden beschouwd. Zij bieden zeker een meerwaarde bij het streven naar Europese excellentie, laat mij daar duidelijk over zijn. Wij zitten in het koppeloton. In het kader van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zal binnen de werkgroep Internationale tendensen hoger onderwijs (INTHO) dit punt besproken worden op de eerste geplande vergadering.

Collega's, we moeten niet te snel willen lopen. Het is natuurlijk nog maar een vrij algemeen geformuleerde denkpiste van de Europese Raad. Eerst moet worden uitgeklaard wat men precies bedoelt met Europese universiteiten. Er is geen duidelijkheid over de definitie, en er zijn andere standpunten vanuit verschillende landen. De communicatie van president Macron spreekt over netwerken van vier tot zes universiteiten in minstens drie lidstaten en indien mogelijk met derde landen, de privésector en publieke partners. Dat is allemaal niet zo concreet.

De Europese onderwijsministers en de Europese Commissie zullen in 2018 de bestaande ideeën verder vorm moeten geven en uitwerken zodat aan de oproep van de staats- en regeringsleiders voldaan kan worden. Het is van belang dat we dit

vanuit Vlaanderen positief en constructief opvolgen. We doen dat via de EU-Raad-werkgroepen. Er is ook een permanente afstemming met de andere gemeenschappen. Als het dossier rijp is voor agendering op de EU-Raad, zal voor de standpuntbepaling ook overleg plaatsvinden met de andere onderwijsministers. Een eerste beleidsdebat waarop visies worden uitgewisseld, zal plaatsvinden op de raad van mei 2018. De datum is nog onder voorbehoud omdat er nog geen agenda is rondgestuurd. Het is de verwachting dat er ten vroegste halfweg 2018 een iets concreter voorstel van de Commissie en het voorzitterschap op tafel zal komen.

Wat de hogescholen betreft: als het concreet gaat om het oprichten van Europese universiteiten, dan denk ik dat dit in eerste instantie gericht is op onderzoeksuniversiteiten. Anderzijds, als je gaat kijken in de lidstaten wat een universiteit en wat een hogeschool is, dan zien we daar totaal andere definities. Dat is dus niet overal gelijk. Hogescholen in het buitenland dragen soms evengoed de naam van universiteit of technische universiteit. Ook zijn onze hogescholen al actief in bepaalde netwerken en hebben ook zij nu al strategische partners. Het lijkt me logisch dat in het opzetten van samenwerking eerder wordt vertrokken vanuit de inhoud en niet vanuit de naamgeving omdat die naamgeving erg verschilt van lidstaat tot lidstaat. In ieder geval zijn binnen de werkgroep INTHO van de Vlor, die dit zal bekijken, ook de hogescholen vertegenwoordigd. Zij zullen op een gelijkwaardige wijze kunnen participeren. Uit het overleg zal duidelijk moeten worden wat het standpunt is van onze hogescholen ten opzichte van het verhaal van de Europese universiteiten.

Zullen er gevolgen zijn voor onze studenten? Het is nog een beetje vroeg om hierover concreet te kunnen zijn. Dit hangt ook af van de concrete invulling, maar ik kan in het kader van deze vraag melden dat studenten nu al de mogelijkheid hebben om in te schrijven in gezamenlijke opleidingen die kunnen leiden tot gezamenlijke of dubbele diploma's. Er zijn een aantal Erasmus Mundus Masters Courses (EMMC's), erkend en gefinancierd via de Europese Commissie. Daarnaast organiseren instellingen ook via eigen en andere middelen gezamenlijke modules en opleidingen. Voor de studenten is een dergelijke gezamenlijke opleiding en diploma zeker een meerwaarde op de arbeidsmarkt. Mobiliteit op zich is zeer relevant, daar hebben we het al vaak over gehad. Alle voordelen van klassieke studentenmobiliteit zijn aanwezig voor studenten uit deze opleidingen. Het zou dus zeker positief zijn voor studenten mochten nog meer dergelijke opleidingen aangeboden worden. Er hangt wel een kostenplaatje aan. Deze opleidingen hebben vaak een hoger inschrijvingsgeld en ook de mobiliteit vergt extra financiële bijdragen.

Ik verwelkom de oproep van de Europese Top om nog meer in te zetten op de wederzijdse erkenning van einddiploma's secundair onderwijs en diploma's hoger onderwijs. De erkenning van diploma's secundair onderwijs is een proces waar voortgezette Europese samenwerking een grote meerwaarde is en noodzakelijk is. Ik heb me daar al veel vragen bij gesteld. Het is niet gemakkelijk, het is vrij complex en je kunt niet zomaar kopiëren uit het hoger onderwijs omdat de structuren vaak anders zijn. Ook in het hoger onderwijs is het geen evidentie om tot gelijkwaardigheid te komen. We zien dat wat het schoolse onderwijs betreft, de structuren nog meer divers zijn dan die van het hoger onderwijs in Europa. Er zijn een aantal obstakels. Het einde van de leerplicht bijvoorbeeld verschilt in een aantal landen. Soms is dat tot 15, 16 of 18 jaar. Ook de duur, het curriculum en de leeruitkomsten zijn zeer verschillend binnen Europa, alsook de wijze van evalueren. Je kunt niet alles zomaar gelijkwaardig maken.

Op het gebied van hoger onderwijs hebben we al wat vooruitgang geboekt. Vlaanderen werkt op internationaal niveau zeer actief mee aan de wederzijdse erkenning van kwalificaties in het hoger onderwijs via het Bolognaproces. De Beneluxlanden zijn ook al een stap verder gegaan door de automatische erkenning van bepaalde kwalificaties. Met NARIC-Vlaanderen (National Academic Recognition Information Centre) hebben we een goed expertisecentrum. Bovendien is het

zo dat iedereen die een einddiploma secundair onderwijs behaalt dat toegang geeft tot het hoger onderwijs in het ene land, ook toegang krijgt tot het hoger onderwijs in alle landen die de Conventie van Lissabon geratificeerd hebben. Dat zijn bijna alle lidstaten van de Raad van Europa, maar ook Canada en de VS. Er is heel veel verschil in het behalen van een diploma waardoor de gelijkwaardigheid moeilijk is, maar zodra je je diploma hebt, kun je doorstoten naar dat hoger onderwijs. Tot hier mijn eerste reflectie op het thema.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Op zich is het natuurlijk een zeer goed idee, daar wil ik geen afbreuk aan doen. Maar de datum van 2024 vind ik heel snel, beslissingen in het hoger onderwijs kennende. Mijn bezorgdheid blijft toch wel dat we erover moeten waken dat alle universiteiten daar maximaal aan kunnen participeren. Misschien vatte ik het een beetje verkeerd op, maar in de geest waarin het werd aangekondigd bleek het iets te zijn om zo hoog mogelijk in de rankings wereldwijd terecht te willen komen en dat het vooral iets voor de topuniversiteiten zou zijn. Wij hebben goede universiteiten, ze scoren allemaal vrij goed, maar we moeten er toch vooral over waken dat onze universiteiten daar voluit aan kunnen participeren.

Een knelpunt blijven de diploma's. Gaat men een apart soort diploma creëren? Hoe zal dat worden erkend? Gaat men via bi-diplomering erken? Dat is een van de grote zaken die vooraf moeten worden kortgesloten.

Ik heb nog een bijkomend vraagje. Collega Brussel vroeg of er al contact hierover was met het hoger onderwijs in de Franse Gemeenschap. Zal hierover ook met onze Nederlandse collega's worden overlegd?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, dank u voor het antwoord. Ik ben blij dat de Vlor hierover zal samenkomen en een visie zal voorleggen. Het is heel erg belangrijk om een aantal zaken goed uit te klaren. Wij hebben inderdaad niet zo veel informatie. Het gaat inderdaad snel. Als men zo ambitieus is dat men een pilootproject wil in 2019, dan zal de aard van dat pilootproject al veel zeggen over de richting die men wil inslaan met die samenwerking. Wil men echt evolueren naar heuse universiteiten die een diploma uitreiken, ondanks de grote verschillen die er vandaag zijn? Collega Cordy zegt dat de topuniversiteiten zullen deelnemen. Dan kun je ervan uitgaan dat alle Vlaamse universiteiten deelnemen. Het zal bottom-up vertrekken vanuit de verbanden die er nu al zijn en vanuit de samenwerkingen of contacten die er nu al zijn. Ik zie het eerder bepaalde faculteiten of vakgroepen aansturen dan een universiteit in haar geheel. Dat is logisch, want niet alle universiteiten in Europa zijn georganiseerd zoals de onze. Niet alle universiteiten hebben alle faculteiten. In Vlaanderen is dat voor de meeste universiteiten wel het geval. Ze bieden heel wat studierichtingen aan.

Wat de hogescholen betreft, is er inderdaad veel mogelijk. We snappen toch wel min of meer wat de equivalenten zijn in het buitenland. De 'university colleges' gebruiken wel het woord 'university' maar geven wel aan dat ze 'university colleges' zijn en dat er een verschil is met een universiteit. Technische universiteiten hebben bepaalde studierichtingen die bij ons deels terug te vinden zijn aan de universiteit, zij het aan de faculteit toegepaste wetenschappen waar we een inkanteling hebben van wat vroeger in de hogescholen zat. Het is inderdaad een beetje ingewikkeld. Ik hoop ook dat men alles grondig bekijkt. Wat in de hoofden van ambitieuze regeringsleiders ontstaat, staat soms ver van de technische realiteit per lidstaat.

Een bekommernis van mijnentwege gaat ook over de kwaliteit. Wij zien jaarlijks heel wat studenten naar de zuiderse landen trekken. Ik twijfel er niet aan dat dat een goede levenservaring is, maar of je heel erg veel van je verblijf in Barcelona

of in Rome opsteekt, durf ik, los van de capaciteiten van enkele individuele professoren, nog wel eens te betwijfelen. Als je kijkt naar het niveau dat globaal behaald wordt aan onze universiteiten, of eerder als ik kijk naar een aantal Britse en Nederlandse universiteiten, zie ik toch wel een groot verschil met Griekenland, Spanje en Italië. Dus, olé, olé, allemaal naar Barcelona. Het is daar supergezellig, 'auberge espagnole' en tutti quanti, maar ja...

Ik heb eenzelfde bekommernis wanneer het over het secundair onderwijs gaat. Oké, het einddiploma van het secundair onderwijs is nu erkend om overal te kunnen starten, maar ook daar zijn grote verschillen. In het Belgische systeem van algemeen secundair onderwijs moet je in alle vakken toch wel aanzienlijke leerstof beheersen, of je kunt worden tegengehouden. Dat is niet zo in Nederland en in Groot-Brittannië, waar je bijvoorbeeld A levels kiest voor een aantal vakken en een aantal andere vakken niet tot op het einde van je curriculum hoeft te doen. Dat is een groot verschil. Ik denk dus dat er nog heel wat werk aan de winkel is. Die gelijkwaardigheid en dat Europese project is zeker een meerwaarde. Wij zijn vanuit onze fractie daar zeker voor te vinden, met veel voluntarisme en ambitie, maar het moet goed zijn. Het kan er niet toe leiden dat in Vlaanderen de lat lager gelegd wordt om meer toe te groeien naar andere lidstaten. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb een paar aanvullingen. Ik wil starten met waar collega Brusseel met is geëindigd. Dat we willen groeien naar het wederzijds erkennen van diploma's, 'fair enough', maar dan is het niet de bedoeling dat we de hoogstaande opleidingen die we in Vlaanderen hebben, moeten downscalen opdat we anderen zouden kunnen aantrekken.

Waarom zeg ik dat? Ik heb de minister al een paar keer bevraagd over de Nederlandse studenten die naar Vlaanderen komen, om allerlei redenen, bijvoorbeeld voor een aantal opleidingen, zoals diergeneeskunde, waarover de collega's De Meyer, Brusseel en ikzelf een resolutie hebben ingediend in verband met de niet-bindende toelatingsproeven. Dat is één zaak waarom ze naar hier komen, maar ook omdat een aantal opleidingen erg hoog zijn aangeschreven. Het lijkt me dan ook wijs te zijn om die bewegingen van studenten in kaart te brengen want die hebben voor de landen waar ze van toepassing zijn, wel een financiële impact. Het wederzijds erkennen is één zaak, maar het in kaart brengen van wie naar waar gaat en wat de impact daarvan is, lijkt mij minstens even belangrijk.

Wat betreft Barcelona en Catalonië, denk ik dat dat misschien een goede zaak is. Dan kunnen Barcelona en Catalonië zich meer afstemmen op Vlaanderen. Daar wil onze partij gerust mee aan trekken om dat waar te maken zodat de opleidingen in Barcelona misschien nog beter worden, niet alleen omdat ze in een warmer gebied liggen maar ook omdat ze een goede afstemming hebben met Vlaamse instellingen, maar dit terzijde.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het is uiteraard een interessante discussie, die we moeten volgen om te kijken wat de opportuniteiten zijn voor onze hogescholen en universiteiten, maar er moet nog zeer veel duidelijkheid komen. Ik geef maar één voorbeeld. Uit wat ik erover heb gelezen, begreep ik dat president Macron niet alleen spreekt over Europese universiteiten maar ook over netwerken van universiteiten en netwerken met diverse landen, overheden en de bedrijfswereld. Belangrijk is te weten wat de juiste definities zijn en wie wat bedoelt, om concreet te kunnen inspelen op de vraag wat hier de opportuniteiten zijn.

Een tweede element waar ik even wil bij stilstaan, is het pleidooi voor meer middelen en uitbreiding van Erasmus. Ik verwijs naar Europees commissaris Thyssen

die daar een aantal ideeën over heeft gelanceerd. Minister, is er op dat vlak reeds meer duidelijkheid? Zijn er al gesprekken geweest? Zijn er mogelijkheden tot implementatie op dat vlak in Vlaanderen? Zijn er opportuniteiten? Op welk moment kan daar verder aan gewerkt worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank voor alle toevoegingen. Ik wil eerst iets zeggen los van al uw opmerkingen: er zal wat mij betreft nooit sprake van kunnen zijn dat universiteiten geforceerd worden om tot iets toe te treden of het niveau naar beneden te halen. Daarom vind ik het zo belangrijk dat het bottom-up gebeurt. Ik wil ook niet dat het alleen de hoogsten in de rankings zijn want dat is ook iets gek. Wij kennen in Vlaanderen een heel brede toegang tot de universiteiten, aan een democratische prijs. In sommige landen is dat een gesloten of een halfgesloten toegang of is het veel duurder. Wij willen onze eigenheid behouden. De ministers van Onderwijs krijgen nu de kans om dit verder uit te werken. Ik heb jullie bezorgdheden gehoord. Ik heb er weinig gehoord waar ik het niet mee eens ben. Ik vind wel dat, als je samenwerking kunt stimuleren, dat goed is. Mijn zoon heeft in Gent gestudeerd en werkt nu in Leuven. Ik zie hoe elk van die universiteiten zijn netwerk heeft. Samenwerken met compleet andere universiteiten is een goede zaak.

Wat Erasmus betreft: ook daar ben ik ondertussen specialist in, niet in Barcelona maar in Lissabon. Ik zie alle effecten van de buitenlandse ervaringen die opgedaan worden. Ik was aanvankelijk een zeer grote fan, ik ben nu een gematigde fan geworden.

Wat betreft de vraag over het overleg met Nederland: het overleg wordt nu gestart tussen alle lidstaten van de Europese Unie, dus ook met Nederland. Ik heb ondertussen mijn Nederlandse collega ontmoet. Ik zal ook proberen om daar, via de bevoorrechte bilaterale contacten die we hebben, gezamenlijk stelling in te nemen. Ik denk dat dat nuttig zou kunnen zijn.

Wat betreft Erasmus en de extra budgetten: u weet dat Marianne Thyssen heeft aangekondigd dat er ook voor jongeren in het beroepsonderwijs meer mogelijkheden zouden ontstaan om op Erasmus te gaan. De budgetten daarvoor moeten er komen in het nieuw meerjarig budgettair kader voor na 2020. Vlaanderen zal zeker pleiten voor een versterking van Erasmus+. Maar op dit ogenblik zijn er nog geen concrete middelen in Europees kader beschikbaar.

Collega's, samengevat: dit wordt vervolgd.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): We moeten waken over de bezorgdheden die geuit zijn, maar nogmaals, dat doet niet af aan het idee op zich. Voor mij blijft een van de moeilijkste problemen hoe het zal gaan met de erkenning van de daaruit resulterende diploma's. Als ik alleen nog maar zie hoe tussen Vlaanderen en Nederland een opleiding als psychologie moeilijkheden geeft voor Nederlandse psychologen om hier erkend te worden, en ondertussen ook het omgekeerde, namelijk Vlaamse psychologen die geen toegang meer hebben tot het beroep in Nederland omdat ze niet zonder meer aan de nodige basisaantekeningen geraken en dergelijke meer... Als we dat gaan opentrekken naar de rest van Europa, dan weten we dat we daar nog een gigantisch grote klus aan zullen hebben.

Misschien wat in tegenspraak tot wat ik eerst heb gezegd, en toch ook weer niet, is dat zeker in opleidingen binnen de gezondheidssector, het heel belangrijk blijft dat de mensen op de plaats waar ze gaan werken voldoende taalcompetenties hebben. Patiënten zijn niet gediend met artsen, verplegers enzovoort die de taal van de patiënten niet voldoende machtig zijn. In deze stad is dat zelfs al een probleem.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Dat zou misschien minder een probleem kunnen zijn met mensen die van ver komen dan met mensen die van Ukkel komen. Ik viseer Ukkel niet, maar u begrijpt me wel. Maar dit geheel terzijde.

Om af te ronden: wij vinden het goed dat er binnen Europa een project zou zijn waardoor wij globaal onze Europese kenniseconomie kunnen versterken, dat wij als Europeanen gemakkelijker mobiel zijn, zowel voor het studeren als voor het werken. Uiteraard is voor ons een essentiële voorwaarde dat dat kwalitatief gebeurt. Het zou verstandig zijn mocht men toewerken naar bijvoorbeeld 2030, en ondertussen elke stap nemen. Het positieve eraan is dat je niet meer zoveel administratie moet doorlopen als Europeaan om erkend te worden in je competenties en je diploma vlotter kan worden erkend door een andere lidstaat. Dan kan NARIC zijn werkzaamheden richten op de evaluatie van bekwaamheidsbewijzen van buiten Europa. Dan zou men de bureaucratie binnen Europa wat kunnen afbouwen, maar dan moeten eerst wel stappen worden gezet die kwalitatief in orde zijn naar de inhoud toe en, inderdaad collega, naar talenkennis. Dat moet vooraf kortgesloten worden.

Dat begint idealiter door een samenwerking op faculteitsniveau en niet zomaar in netwerken die een hele universiteit of hogeschool engageren, zodat studenten die mobiel willen zijn, niet zomaar kiezen voor een ander land maar kiezen voor de inhoud van een opleiding. Dat is belangrijk, namelijk dat een student zegt dat hij wil meedraaien op het mondiaal hoogste niveau op het vlak van bijvoorbeeld moleculaire biologie en daarom naar die instelling in dat land wil gaan. Wat we niet nodig hebben is de student die zegt dat hij graag eens in Spanje of in Frankrijk wil studeren. Dat is niet de bedoeling daarvan.

De bedoeling moet inhoudelijk gemotiveerd zijn. Dan zullen we kunnen spreken van een concurrentiële positie in de kenniseconomie. Daar moet werk van worden gemaakt, maar er is nog veel werk aan de winkel.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het lerarentekort in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 644 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, in de commissie Onderwijs van 7 juli 2016 bespraken we al de tekorten aan leerkrachten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, naar aanleiding van vragen om uitleg van de collega's Segers en Meuleman. We hebben al elk jaar deze problematiek aangekaart: als het niet de tekorten aan plaatsen waren dan wel de tekorten aan leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs. U bevestigde toen deze noden.

Vorig jaar al berekende Brussels Studies dat het totaal aantal voltijdsequivalenten (vte's) voor het schooljaar 2019-2020 minstens 155 zal bedragen. In een ideale situatie zouden echter ruim 342 vte's nodig zijn. Hoewel het om 'slechts' 3 tot 7 procent gaat van het totaal aantal leerkrachten, zijn lerarentekorten desalniettemin erg voelbaar. Vacatures geraken doorgaans niet of pas na enige tijd ingevuld, andere leerkrachten moeten inspringen naast hun vaste opdracht, of directeurs moeten wederom hun takenpakket noodgedwongen uitbreiden. In uw antwoord uitte u de prognose dat de reserves in Vlaanderen en voornamelijk Vlaams-Brabant deze aantallen zouden indekken.

Het is echter onduidelijk in welke mate het beleid ten aanzien van het veel grotere lerarentekort aan Franstalige zijde, oplopend tot 1822 vte's, vruchten afwerpt. Deze aanpak oefent immers een grote invloed uit op de eventuele instroom van bijkomende leerlingen in het Brussels Nederlandstalig onderwijs en de Rand. Er is inderdaad een grote druk op Nederlandstalige scholen, niet alleen als gevolg van hun goede reputatie op het vlak van kwaliteit, maar ook omdat men minder het risico loopt dat de jongeren gedurende enkele weken geen les krijgen.

De oorzaken van het lerarentekort zijn uiteenlopend. Er is een hoge uitstroom van starters, die maar liefst 20 procent bedroeg in 2014. Bovendien brengt de grootstedelijke en anderstalige context evenals de diversiteit van Brussel, uitdagingen met zich mee voor leerkrachten. De meesten zijn niet voorbereid op deze uitdagingen. Ik heb het niet alleen over de praktijkschok maar over de dubbele praktijkschok wanneer het deze context betreft.

Tot slot woont ongeveer 90 procent van de Brusselse leerkrachten buiten het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, hetgeen een uitstroom naar nabijere werkplekken met zich meebrengt. De meeste mensen werken graag zo dicht mogelijk bij huis.

Minister, hebt u omtrent deze problematiek specifieke onderwijspunten geagendeerd tijdens het interministerieel Overlegcomité? Indien ja, wanneer werd dit besproken en hoe evalueert u de uitkomst van deze gesprekken? Indien neen, welke motivering haalt u hiervoor aan gezien de eerder geschetste problematiek?

Hoe worden scholen momenteel ondersteund om vacatures zo efficiënt mogelijk in te vullen binnen een kort tijdsbestek? Welke initiatieven plant u om dit proces te faciliteren?

Hoe wilt u ervoor zorgen dat meer Brusselse jongeren ervoor kiezen om in eigen omgeving leraar te worden? In welke mate werkt u samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), die regelmatig zelf initiatieven hiertoe neemt?

Hoe schat u de evolutie van het lerarentekort voor 2019-2020 in, een jaar na de publicatie van het onderzoek van Brussels Studies? Wordt de prognose waarbij Vlaamse reserves tekorten opvangen, bevestigd of is er bijsturing nodig?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De nood aan leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest moet worden gesitueerd in de arbeidsmarktevolutie voor het onderwijs voor de rest van Vlaanderen. We hebben daarover een prognose gemaakt. Er is een studie van juni 2016 van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA). Dat stelt dat het extra aantal vte's voor 2019-2020 vermoedelijk ligt tussen 155 en 342 voor het Nederlandstalige onderwijs. In het licht van de totale tekorten van ongeveer 7000 die we verwachten in Vlaanderen per jaar, is dit een relatief beperkt cijfer, maar natuurlijk is de participatie aan het Nederlandstalig onderwijs in Brussel kleiner. Toch zien we dat er in Brussel en bij uitbreiding in meerdere grote steden een probleem is.

Hoe gaan we daarmee om? We moedigen scholen aan om gebruik te maken van de VDAB-leerkrachtendatabank om vacatures te plaatsen. Met de hulp van de Vlaamse Gemeenschapscommissie zetten we in op een efficiënte invulling van de openstaande vacatures in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Op de website 'Lesgeven in Brussel' worden alle relevante vacaturedatabanken opgesomd. Er is een pagina gecreëerd op de website van VDAB met een apart overzicht van alle vacatures in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. De vacatures worden, op vraag van de scholen zelf, ook gepost op de Facebookpagina van 'Lesgeven in Brussel'. Op cruciale momenten tijdens het schooljaar wordt ook een extra vacaturecampagne gevoerd, bijvoorbeeld in de aanloop naar de zomervakantie en in september.

U weet dat de keuze voor het lerarenberoep me bekommert voor heel Vlaanderen. We zien dat leraren soms afhaken als ze starten in de grootstad. Lesgeven in de hoofdstad of in grote steden zou wat aangewakkerd kunnen worden door ook in de lerarenopleiding de stedelijke context op te nemen. Ik vind het bijzonder goed als elke jongere die leraar wordt, waar die ook studeert, ervaring zou opdoen in een grootstad om met de multiculturele problematiek en uitdagingen om te leren gaan en er de kansen in te zien. Als je in je opleiding nooit te maken hebt gehad met een meertalige en culturele context, dan zul je minder gemakkelijk wennen in zo'n omgeving. U weet ook dat we in de lerarenopleiding 'Nederlands niet thuistaal' willen geven om leerkrachten beter te wapenen. Het vraagt immers een andere pedagogische aanpak om Nederlands aan te leren.

Om jongeren te stimuleren om in de eigen buurt leraar te worden, geloof ik ook sterk in lokale samenwerkingsverbanden. Een goed voorbeeld hiervan is het sectoraal netwerk onderwijs in Antwerpen, een samenwerking met onderwijspartners, lerarenopleidingen, het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) en VDAB. Dit kunnen we misschien op een aantal plaatsen in Vlaanderen overplanten omdat het goed werkt.

In Brussel doet de VGC veel inspanningen. Zo is er de campagne 'Lesgeven in Brussel' waarbij wordt ingezet op het motiveren van Brusselse jongeren om te kiezen voor de lerarenopleidingen. Bovendien stimuleert men de studenten in de lerarenopleidingen aan de Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen in Brussel om te kiezen voor het leerkrachtenberoep in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel. Dat gebeurt op een aantal manieren. Het project 'Ketjes met Talent' laat scholieren in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel op een speelse manier kennismaken met het lerarenberoep. Ze bereiden een activiteit voor die ze nadien met leerlingen uit een basisschool uitvoeren. Voor studenten in de Brusselse lerarenopleidingen ontwikkelde 'Lesgeven in Brussel' het interactieve stadsspel 'Big City Life' om de toekomstige leerkrachten kennis te laten maken met Brussel als culturele, onderwijs- en leefstad. 'Lesgeven in Brussel' is ook aanwezig tijdens proclamaties van de Brusselse lerarenopleidingen om hen rechtstreeks toe te leiden tot het vacatureaanbod. De communicatiecampagne die draait rond het reclamefilmpje in de Brusselse cinemazalen richt zich naar Brusselse jongeren om hen aan te moedigen om leraar te worden. Er wordt dus wel wat geïnvesteerd.

De meest recente arbeidsmarktbarometer van AGODI voor het onderwijs toont aan dat de schaarste op de arbeidsmarkt in Brussel is toegenomen. Dat geldt voor heel Vlaanderen. De werkloosheid in onderwijs is nog nooit zo laag geweest of het is toch heel lang geleden. Concreet zien we dat er in september 2017 minder werkzoekende leerkrachten zijn om openstaande vacatures in Brussel in te vullen in vergelijking met september 2016: een daling met 22 procent in het basisonderwijs en met 15 procent in het secundair onderwijs. Dat is toch wel fors.

In het kader van de strategie 2025 voor Brussel heeft de Brusselse Regering aan het BISA gevraagd om de te verwachten tekorten verder te monitoren. Zodra daar resultaten van zijn, zullen we moeten kijken hoe we ons daarop organiseren om de gebeurlijke tekorten op te vangen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, het klopt dat er heel wat wordt gedaan door de VGC. Men ziet het probleem al enige jaren en men pakt het ook al enige jaren aan. Het is elke keer opvolgen en monitoren om te kunnen vaststellen welke maatregelen er precies impact hebben. Het is niet zo evident want elke maatregel zal een andere impact hebben. De campagne 'Lesgeven in Brussel' en meer ludieke zaken zoals het stadsspel kunnen een impact genereren. Afgestudeerden toeleiden naar de vacatures is ook een zeer goede zaak. Het blijft nog

een hele tijd moeilijk zolang men in de lerarenopleiding geen deel van de stage in de grootstad laat doen.

Ik weet niet meer wanneer ik daar voor het eerst een pleidooi voor heb geschreven, maar tot mijn grote tevredenheid – waarschijnlijk ook omdat Jo De Ro en ikzelf dit al vaak hebben onderstreept – wordt het nu bekeken in de hervorming van de lerarenopleiding. Onze fractie acht het absoluut noodzakelijk dat al wie leerkracht wil worden, ten minste een aantal basisvaardigheden moet hebben, niet om expert te worden in multiculturaliteit, maar om te kunnen functioneren in deze multiculturele, multireligieuze, meertalige context. Dat zorgt soms voor vragen die niet altijd evident op te lossen zijn. Je moet daar een beetje in gesterkt worden.

Als ik nog een suggestie zou mogen doen: het zou in Brussel ook interessant zijn om in te zetten op de aanvangsbegeleiding. Misschien kan men rekening houden met bepaalde parameters. Misschien moeten de scholengroepen en inrichtende machten toch eens bekijken om in bepaalde wijken startende leerkrachten, afhankelijk van de samenstelling van de school, een sterkere steun te geven en daar eventueel middelen voor uit te trekken. Hoe dit het best wordt georganiseerd, moet op het terrein worden bekeken. Startende leerkrachten mogen niet het gevoel hebben dat ze er helemaal alleen voor staan. Dan zinkt de moed hen al heel snel in de schoenen. Er is niet alleen het taalprobleem maar ook een cultureel probleem van kinderen die een bepaalde opvoeding krijgen en een bepaalde manier van leven hebben in bepaalde wijken in deze stad die helemaal niet te vergelijken is met de opvoeding die veel jonge mensen van de middenklasse in Vlaanderen krijgen. Dat is waar ons lerarenpubliek voornamelijk afkomstig van is, de Vlaamse middenklasse.

Ik heb een tijd geleden de kans gekregen om les te geven in het project TADA, het ToekomstATELIER. Dat was een interessante ervaring, maar ook een ontvullende, als ik zonder taboe mag spreken. Die kinderen hebben wel degelijk een aantal andere manieren om zich uit te drukken dan de doorsnee 8-jarige die u en ik kennen. Dat is voor startende leerkrachten niet gemakkelijk. Men heeft een zeker beeld en men gaat met enthousiasme naar de school. Men hoopt vooral dat het heel leuk zal zijn om met die jonge kinderen te werken en dan blijkt het ook heel erg moeilijk te zijn.

De maatregelen van de VGC zijn zeer goed, maar we moeten ons best doen om te blijven nadenken over wat nog beter kan. Zeker wat de lerarenopleiding betreft, hoop ik dat we snel vooruitgang boeken en dat we voldoende uitdrukkelijk meegeven als decreetgever wat we verwachten van die grootstedelijke component, zodat het niet te vrijblijvend wordt ingevuld en jonge leerkrachten echt worden opgeleid voor deze problematiek.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Er wordt wat ten onrechte gefocust op de jonge leerkrachten. Ik merk dat leerkrachten met ervaring in steden vertrekken met een tijdelijke andere opdracht als er een plaats vrijkomt buiten de steden. Er komt dan een plaats vrij in de stad, die dan wordt ingevuld door een jonge leerkracht die na verloop van tijd net hetzelfde doet. In steden hebben we zo allemaal onervaren jonge leerkrachten. We moeten niet alleen kijken hoe dat komt en die jonge leerkracht ondersteunen, maar voor onze fractie is het even belangrijk om na te gaan hoe het komt dat ervaren leerkrachten vertrekken naar een andere plaats als ze daar de kans toe krijgen, hetzij omdat ze daar een vaste benoeming kunnen krijgen, hetzij omdat ze het willen. Dat is een minstens even belangrijke vraag om te stellen.

We moeten niet alleen kijken naar wat we moeten doen. We moeten ook kijken naar wat er al gebeurt in de coëfficiënten die worden toegepast, zeker in Brussel

met de zogenaamde Brusselcoëfficiënten en Brusselnormen. Wat gebeurt er met al die extra middelen en uren?

Er zijn eveneens de SES-kenmerken en GOK-middelen. Het profiel van leerlingen in scholen in Brussel maar ook in andere grootsteden tikt op heel veel van die zaken aan. Die scholen krijgen heel veel extra middelen, maar wat gebeurt daarmee? Dat zijn minstens even belangrijke vragen om te stellen en mee te nemen in de analyse. Daar gaat het net over. We kunnen wel zeggen dat we ze extra moeten ondersteunen, maar er is al veel. Mijn vraag is wat daarmee gebeurt. Heeft dat het gewenste effect of niet? Wordt er soms rond bepaalde hete brijen waardoor leerkrachten afhaken, rondgedanst? We leggen steeds het probleem bij de leerkrachten en de scholen, maar niet zozeer bij de context rond de leerkrachten. We moeten daar ook eerlijk in zijn. Ik zou het debat wat breder willen maken dan enkel de beginnende leerkracht in die context.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, ik sluit me graag aan bij de bezorgdheid van mevrouw Brussee. Mijnheer Daniëls, u hebt het over eenzelfde trend in de andere steden. Is dat effectief zo? Is dat ook een trend in de twee andere grootsteden? Is dat een trend in de centrumsteden? Mocht dat zo zijn, dan had ik graag wat meer monitoring en meer cijfers alvorens we daar grote uitspraken over doen. Mocht dat de trend zijn, dan moet dat onze gezamenlijke bezorgdheid zijn. Ik wil graag eerst iets meer duidelijkheid daarover.

Een ander element is het tekort aan leerkrachten. Ik denk dat dit in sommige regio's – maar ik spreek met twee woorden – voor sommige specialiteiten het geval is, maar we mogen niet veralgemenen. We weten dat het tekort na Kerstmis meestal iets groter is dan op 1 september. We hebben daar recent nog cijfers over kunnen lezen in de krant. Blijkbaar is het tekort dit jaar iets minder groot dan vorig jaar. Anderzijds weten we dat als we worden geconfronteerd met een griepepidemie, dit opnieuw zal toenemen.

Minister, men verwijst in dezelfde artikelen ook naar een ideetje dat u enkele maanden geleden had, dat mij nieuwsgierig maakt en intrigeert. U sprak over gepensioneerde leerkrachten die opnieuw lesgeven. We weten dat dit maar tijdelijke oplossingen zijn en geen langetermijnoplossing, maar ik had daar graag wat meer cijfers over gekregen. Ik heb er alle begrip voor als u die nu niet meteen kunt geven, maar dan krijgen we ze wel via het commissiesecretariaat.

Kathleen Helsen (CD&V): Ik ondersteun de vraag van mevrouw Brussee ten volle. Verschillende jonge leerkrachten uit mijn omgeving maken de verplaatsing naar Brussel of Antwerpen om daar een lesopdracht op te nemen. Ik kan alleen maar vaststellen dat deze mensen enorm tevreden zijn dat ze deze kans krijgen omdat het een boeiende omgeving is om in te werken. We mogen dat ook wel zeggen. In de omgeving waar ik woon, is de grootstedelijke context niet gekend.

Er is vooral veel angst om te solliciteren in een stad als Brussel of Antwerpen omdat men die omgeving niet kent en omdat men er geen positief beeld van heeft. Dat is een probleem, want wie die stap wel zet en er aan de slag gaat, vindt het vaak een enorm boeiende context om te werken. Ze vinden eigenlijk dat elke leerkracht de kans zou moeten krijgen om in die omgeving te werken. Het is een belangrijke stap om daar in de lerarenopleiding veel belang aan te schenken.

Mijnheer Daniëls, u stelt vast dat het niet alleen een aandachtspunt is voor jonge leerkrachten en dat veel leerkrachten die een tijd aan de slag zijn in Brussel of Antwerpen, daar weggaan als ze daar de kans toe krijgen. Het klopt dat een aantal mensen die stap willen zetten. Ik stel vast dat mobiliteit daar een heel belangrijke rol in speelt. Het is soms moeilijk en vraagt veel tijd om in de grootstad te

geraken, zowel met de wagen als met het openbaar vervoer. Ik kan dan ook wel begrijpen dat ze na een aantal jaren deze keuze maken. Een tweede element is de problematiek van de schoolinfrastructuur in de Brusselse context. Ook daar zie ik een aantal voorbeelden van. Er is vaak weinig aandacht voor de gebrekkige schoolinfrastructuur in de stad. Mensen vinden de omgeving waarin ze werken ook belangrijk. Dat is ook een element dat meespeelt.

Ik stel in geen enkel geval vast dat het werken met kinderen, met ouders in een team in de Brusselse context een element is waardoor jonge mensen de stap terug zetten naar een landelijk gebied, net omdat het een verrijkende omgeving is.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): In Brussel is er ten opzichte van andere steden nog een bijzondere context. De Franse Gemeenschap heeft ook scholen. Nogal wat afgestudeerde Nederlandstalige leerkrachten geven daar les. Ik ken een aantal mensen die in immersiescholen staan. Hebt u er enig zicht op hoeveel van de afgestudeerden van de Nederlandstalige lerarenopleidingen lesgeven in de Franse Gemeenschap? Ik zeg niet dat we die allemaal moeten terughalen, want dan hebben we daar een probleem, maar speelt dit voor Brussel een grote rol of is dat maar iets in de marge?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, ik zal starten met uw vraag. Ik ken toevallig ook een paar mensen die naar het Franstalig onderwijs gegaan zijn. Eigenlijk is dat een remmende factor, want het statuut en het loon zijn minder goed. Als men dat doet, doet men dat deels ook om redenen van persoonlijke ontwikkeling. Het is niet zo dat het daar zoveel beter is. Er zijn er die die keuze maken, maar dat is niet significant. De arbeidsvoorwaarden en de jongerenpopulatie zijn niet noodzakelijk beter. Dat is ook de reden waarom de mobiliteit, het uitwisselen van leerkrachten tussen gemeenschappen, zo moeilijk loopt.

Voorzitter, we merken inderdaad dat mobiliteit een grote rol speelt. In het basisonderwijs heeft men nog redelijk stabiele blokken, maar in het secundair onderwijs kan men soms nu een paar uren moeten geven en dan een paar uren. Als men dan weg en weer moet gaan, is dat een vrij vervelende situatie. Dergelijke argumenten spelen zeker.

Mevrouw Brusseel, ik heb ook het genoegen gehad om een paar keer bij TADA les te geven. Ik ben zwaar onder de indruk van de manier waarop men het daar aanpakt. Dat heeft ertoe geleid dat ik vanaf dit jaar detachering toesta aan TADA. Ik vind het van belang dat men door de manier van werken jongeren goesting kan doen krijgen om naar het onderwijs te stappen. Dat is recent beslist omdat ik wil dat dit erg waardevol initiatief blijft bestaan.

Een tijdje geleden heb ik aan mijn raadgevers gevraagd om een foto te maken van de scholen waar meer SES-leerlingen zitten en de leeftijdspiramide van de leerkrachten. Scholen met veel SES-leerlingen, dus zeker scholen in grootsteden, hebben veel jongere leerkrachten. We vermoedden dat, maar zijn nu nagegaan of dit ook klopt.

Mevrouw Brusseel, u zegt dat we moeten focussen op jonge leerkrachten en ik denk dat dit een terechte focus is. Ik zeg niet dat er geen oudere leerkrachten verdwijnen, maar dat heeft met andere oorzaken te maken. We moeten zeker gevoelig zijn voor de jonge leerkrachten omdat die in de eerste vijf jaar van hun carrière sneller uitvallen. Ze zitten ook vaak in scholen met meer kwetsbare kinderen. In Antwerpen was ik onlangs in een school met bijna 100 procent SES-kinderen met een heel stabiel lerarenkorps. Er zijn zeker omgevingsfactoren te bedenken die ervoor zorgen dat je stabiele lerarenkorpsen kunt creëren.

Ik verwacht wel wat van het feit dat we verplichten om in elke lerarenopleiding de grootstedelijke context op te nemen. Ik ben ervan overtuigd dat op termijn heel Vlaanderen een ander profiel van jongeren in de scholen zal krijgen. We kunnen niet denken dat het in West-Vlaanderen altijd hetzelfde zal blijven. De stad is meestal de voorbode van wat in de toekomst overal zal gebeuren. Ik vind het dan ook van belang dat dit gebeurt. Dit kan perfect worden geregeld via de stages. Er zijn zoveel mogelijkheden om dit op te lossen. Er moeten natuurlijk voldoende scholen zijn die eraan willen participeren.

Mijnheer De Meyer, ik dacht dat ik daarover al een schriftelijke vraag had beantwoord. Ik heb er de laatste tijd zoveel beantwoord dat het ook in een droom kan zijn dat ik plots de leeftijd van leraren zag – of op oudejaarsavond terwijl de heer Daniëls met zijn matrix rondliep. Ik weet het niet meer. (*Gelach*)

Ik denk dat we daar informatie over hebben, maar ik vind die niet meteen terug. Als er iets over is, maak ik het over.

Tot slot: het is goed dat u mij deze vraag stelt, maar er zit ook een verantwoordelijkheid bij andere ministers. Nog maar gisteren is er in het Vlaams Parlement het debat geweest over het pact dat minister Muyters zou sluiten met de private sector om een match te doen. Men kan perfect vragen dat VDAB een extra inspanning doet op het vlak van leerkrachten. Er zijn er nog altijd die werkloos zijn. Hoe kunnen we tot een wederzijdse grotere aantrekkelijkheid komen? Dat zou een mooi project zijn voor VDAB. We moeten kijken hoe we daarop kunnen inzetten. Ik wil daar gerust initiatief toe nemen, maar ik kan het vooral bespreken met minister Muyters. Er zijn wat mij betreft nog quickwins mogelijk zonder dat mensen per se hoeven te verhuizen. Er zijn ook regio's waar er een overschot is. In de Westhoek bijvoorbeeld is er een grote denataliteit. Daar zijn er te veel kleuterleiders. Er was een boom van kleuterleidsters die zwanger zijn geworden, en die teruggekomen zijn waardoor er een groep mensen zonder werk zit. Mochten we die allemaal in Brussel kunnen laten werken, zou er al een stuk van de tekorten zijn opgelost. Dat is uiteraard niet evident, maar we moeten wel eens bekijken met VDAB of er geen betere of grotere matching kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Er ligt een enorme opportuniteit in een ambitieus loopbaanpact. Het zal u niet verbazen dat ik daarmee afsluit.

Er zijn de initiatieven van de VGC die een stimulans kunnen zijn. Er is inderdaad het probleem van de mobiliteit en het pendelen. Het is ondankbaar om te moeten pendelen om drie uur les te geven. Dat kan worden opgelost door te zeggen dat de opdracht in het onderwijs loopt van maandag 8 uur tot vrijdag 17 uur en dat elke dag een werkdag is. Daar moet de infrastructuur dan wel aan worden aangepast.

Een tweede punt betreft goed leiderschap. Wanneer is er veel verloop in een school, weze het in Torhout of in Brussel of Antwerpen? Als een leerkracht, van welke leeftijd dan ook, zich niet gesteund voelt door de directeur. Dat is ook een punt van aandacht.

Voor mij is de meest ingrijpende wijziging die kan gebeuren, van scholen flexibele organisaties maken waar iemand carrièreperspectief heeft. Dan kan je mensen die de uitdaging aangaan om les te geven in een dergelijke context, belonen. Dat kan een pluspunt zijn op je cv zoals je bijvoorbeeld in andere sectoren ook bepaalde functies in een moeilijker of minder moeilijke context kunt uitoefenen.

Want het is toch eigenlijk wel straf dat de jongsten de moeilijkste opdrachten krijgen. Ik heb aan het begin van mijn loopbaan ook de moeilijkste klassen gekregen in Vilvoorde, collega De Ro. Ik was de jongste, je hebt er het minst te zeggen, de

anciens stellen hun eisen op school en krijgen de braafste klassen. Dat was voor mij dan het geval voor Frans, want mijn leerlingen Latijn waren sowieso wel redelijk braaf – mondig, maar braaf.

Maar alle gekheid op een stokje, ik wil niet in anekdotes vervallen. Als je perspectief kunt bieden, een bevordering van junior tot normale leerkracht tot specialist, of er is een gedifferentieerd loon voor wie een zwaardere opdracht heeft dan een andere – ik weet dat de vakbonden dit niet willen, daar is in het verleden al over gediscussieerd, maar het is me dunkt toch maar normaal dat wie een moeilijkere job doet, een zwaardere, meer belastende job, daar iets meer voor betaald wordt? Als men over havenarbeid discussieert, dan vindt de vakbond dat wel normaal dat daar meer tegenover staat, maar in het onderwijs is dat wel net hetzelfde, collega's. Eigenlijk zouden die ervaren leerkrachten zoveel waardering moeten krijgen voor hun specialisatie in die diverse, meertalige context, dat ze er trots op zijn en dat ze wel willen blijven, dat ze niet weglopen, collega Daniëls. Want u hebt een punt, maar daarvoor moet men een personeelsbeleid op maat kunnen voeren, een personeelsbeleid dat waarderend is en dat extra inspanningen waardeert. Men mag niet zomaar jonge mensen voor de leeuwen gooien, maar de mensen, of ze nu pas afgestudeerd zijn of niet, waarderen voor hun extra inzet en voor hun bijzondere expertise. Hun expertise hebben we vandaag nodig in Brussel en in Antwerpen, maar uiteindelijk heb je dat ook al nodig in Oostende en in Sint-Truiden, dus het duurt inderdaad niet lang vooraleer je dat ook nodig hebt in Torhout en in Grobbendonk.

Laten we dus werk maken van een ambitieus lerarenloopbaanpact. U hebt mij er al een tijdje niets over horen zeggen, but I'm back. (*Gelach*)

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de weigering van studenten op grond van lage studie-efficiëntie – 647 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de oververtegenwoordiging van kansengroepen bij door de KU Leuven geweigerde studenten – 669 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het Leuvense studentenblad Veto publiceerde onlangs een artikel met als titel '30 procent CSE-regel weigert studenten met diversiteitskenmerken (en dat is terecht)', een aanstekelijke titel die aanspoorde om verder te lezen.

Eerst een beetje context, collega's. Aan de KU Leuven mag je met een zeer lage cumulatieve studie-efficiëntie (CSE) – alle woorden daarin zijn belangrijk – van minder dan 30 procent binnen een bacheloropleiding of schakelopleiding diezelfde opleiding niet blijven volgen. De weigering geldt voor één jaar. Het is geen 'gebuisd zijn', zoals sommige collega's zeggen: het is een weigering. Die geldt voor één jaar en alleen voor de opleiding waarbinnen de student de zeer lage studie-efficiëntie heeft behaald. Studenten worden dus niet geweigerd in hoger onderwijs. Studenten kunnen wel nog van opleiding veranderen binnen de KU Leuven of overstappen naar een professionele bachelor aan een hogeschool van de Associatie KU Leuven of daarbuiten.

Uit de cijfers van 2016 blijkt nu dat de maatregel kansengroepen significant vaker treft, maar dat is 'terecht', om het zo te stellen, aangezien bij niet-weigering slechts 1,8 procent uiteindelijk een diploma zou hebben behaald. Door de maatregel zijn het net vrouwen, studenten met een opleiding aso en niet-pioniers die geweigerd worden, terwijl ze nog meer kans hadden om een diploma te halen. Een percentage van dat laatste vind je helaas niet terug in het artikel.

Ook aan de Universiteit Gent bijvoorbeeld hanteren ze regels betreffende de studievoortgang. Daar geldt de regel dat als je voor minder dan 50 procent van de opgenomen studiepunten – dus niet van de totaliteit, maar van de opgenomen studiepunten – credits behaalt, dus een studierendement van minder dan 50 procent van de opgenomen studiepunten, je bij de eerstvolgende inschrijving voor dezelfde opleiding, ongeacht de taalvariant, een bindende voorwaarde zal worden opgelegd.

Minister, hebt u de analyse van de cijfers van de KU Leuven al kunnen inkijken? Aangezien deze vraag van 12 december dateert, neem ik aan van wel. Wat zijn voor u de voornaamste conclusies? Heeft de UGent al een gelijkaardige analyse gemaakt op studentniveau? Kunnen de verschillende studievoortgangssystemen naast elkaar bestaan of opteert u voor één uniform of meer uniform systeem dat wel meer gelijkgericht is, zodat het transparanter is voor studenten en ouders? Overweegt u het systeem van het leerkrediet en de financiering die daaraan gekoppeld is, te herbekijken? Welke elementen neemt u mee om de kwaliteit en de efficiëntie te waarborgen?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Collega Daniëls heeft de context al geschetst. We hebben ook al geregeld de discussie daarover gevoerd, hier en in de plenaire vergadering. U kent ons standpunt over deze maatregel, minister. Wij stellen ons daar toch wel wat vragen bij.

Uit cijfers van de KU Leuven blijkt dat 2400 studenten, of 26,9 procent, hun opleiding na het eerste jaar niet voortzetten. Dat lijkt ons toch wel een riant cijfer. Maar nog opvallender zijn de volgende cijfers die we in Veto terugvonden: 38,2 procent van de studenten van een niet-West-Europese herkomst wordt via die 30 procentregel geweigerd om hun opleiding voort te zetten, tegenover 17,7 procent van de studenten zonder migratieachtergrond; 29,4 procent van de beursstudenten ten opzichte van 17,8 procent van de niet-beursstudenten; en 27,2 procent van de studenten van wie geen van beide ouders hoger onderwijs volgde, de zogenaamde pioniers, ten opzichte van 17,4 procent van degenen van wie de ouders wel hoger onderwijs hebben genoten.

Verder stelt de studie van de KU Leuven dat zij slechts 1,8 procent kans op slagen zouden hebben gehad. Dat zou moeten blijken uit gegevens uit het verleden, waarbij gekeken wordt naar hoeveel generatiestudenten vijf jaar na hun instroom over een bachelordiploma beschikken. De vicerector van de KU Leuven zegt daar tevreden mee te zijn. Zij stelt dat studenten met een diverse achtergrond duidelijk niet benadeeld worden en dat het geen nadelig effect heeft op kansengroepen. Gezien de lage slaagcijfers wil ze wel meer investeren in begeleiding en coaching.

Voor ons tonen de cijfers echter ook iets anders. Studenten met een niet-Westerse herkomst, een studiebeurs of ouders die geen hoger onderwijs hebben genoten, hebben bijna dubbel zoveel kans om getroffen te worden door die 30 procentregel. Bovendien tonen andere cijfers uit de Databank Hoger Onderwijs (DHO), die we eerder al hebben opgevraagd, dat 28 procent van de studenten die net enkele studiepunten tekortkomen, wel zouden slagen in die latere jaren. Die 1,8 procent slaagkans trekken wij dus toch een beetje in twijfel. Daarenboven blijkt dat, hoewel wellicht de meeste studenten die minder dan 30 procent halen, uit eigen beweging zouden stoppen, zij die wel willen voortzetten, uiteindelijk toch 16 procent kans op slagen hebben.

Minister, of de kans op slagen nu 1,8 procent is of niet, volgens ons is het verontrustend dat kansengroepen zoveel meer vertegenwoordigd zijn in de categorie van de studenten die onder die maatregel vallen dan anderen. In welke mate helpen dergelijke studievoortgangsmaatregelen deze groepen? Welke instellingsoverschrijdende maatregelen komen er om externe factoren niet of zo weinig mogelijk mee te laten spelen bij kansengroepen in hun kansen op studiesucces? Zal de KU Leuven maatregelen nemen om die groepen beter te begeleiden en te coachen, zoals men eerder stelde? Zo ja, welke?

Worden de studenten bevraagd over de redenen waarom zij denken dat ze slechter scoren dan anderen? Zijn zij vragende partij voor extra begeleiding of extra nazorg? Hoeveel studenten tekenden beroep aan tegen de weigering van herinschrijving? Ik had graag de cijfers gehad voor de academiejaren 2015-2016 en 2016-2017. Wanneer komt de evaluatie van de studievoortgangsmaatregelen bij de Vlaamse onderwijsinstellingen er? Hoe kan het secundair onderwijs beter voorbereiden op de universiteit? Welke maatregelen worden daar nu genomen rond 'leren leren'?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het waren zeer uitvoerige vragen, dus mijn antwoord zal ook iets uitvoeriger zijn.

Het regeerakkoord en de beleidsnota hebben de ambitie geformuleerd om een antwoord te bieden op die aspecten van de flexibilisering van het hoger onderwijs die nadelig zijn voor de studenten. Er zijn immers ook heel veel positieve aspecten, maar ik begrijp dat u mij daar minder vragen over stelt.

Concreet zijn er twee momenten in de onderwijsloopbaan waar we heel veel zorg en aandacht voor moeten hebben. Ten eerste: net voor de start in het hoger onderwijs. We moeten zorgen dat de oriëntering goed is, zodat jongeren een goede, realistische studiekeuze kunnen maken. En twee: net na de start in het hoger onderwijs moeten we het studiesucces ook stimuleren door goede begeleiding, goede remediëring en een snelle heroriëntering, als dat nodig zou zijn.

Op het vlak van maatregelen voor de start van de studie heb ik op basis van een samenwerking tussen secundair en hoger onderwijs Columbus gelanceerd. We zetten vanaf nu ook in op verplichte niet-bindende toelatingsproeven. Ik heb begrepen dat collega Brussel daar ook een fan van is. Normaal zouden we daar morgen op de ministerraad van de Vlaamse Regering opnieuw een beslissing over nemen, maar ik mag uiteraard niet vooruitlopen op de beslissingen. We moeten er ook voor zorgen dat alle studenten een weloverwogen studiekeuze maken voordat ze aan universiteit of hogeschool starten. Dat is de eerste beleidsdoelstelling.

Op het vlak van maatregelen na de start van de studie hebben we aan de invoering van de niet-bindende toelatingsproeven het aspect remediëring gekoppeld. Als een student laag scoort op de proef, dan mag die student wel inschrijven, want de proef is niet bindend, maar dan kan de instelling ook meteen een remediëringstraject opleggen. Als bij de start blijkt dat er bepaalde werkpunten zijn, dan kan er onmiddellijk bijgespijkerd worden. Vervolgens komt dan het eerste jaar van de studie, met na één of twee zittingen het resultaat, het studierendement. Op basis daarvan kan de instelling dan studievoortgangsmaatregelen nemen.

In het eerste jaar van de legislatuur hebben we via Onderwijsdecreet XXV de decretale basis voor studievoortgangsmaatregelen aangescherpt. Het geeft aan een hogeschool of universiteit de mogelijkheid om een student die zich opnieuw komt inschrijven, bepaalde maatregelen op te leggen. Je kunt een inschrijving doen onder voorwaarden. Je kunt ook een nieuwe inschrijving weigeren, als er in het voorgaande jaar bindende voorwaarden werden opgelegd – men behaalde bijvoorbeeld in het eerste jaar minder dan 50 procent, en dan mag men na het

tweede jaar enkel verder studeren indien in dat bisjaar 75 procent wordt gehaald – of als uit het dossier blijkt dat de student geen kans op slagen heeft.

Al die maatregelen die we in Onderwijsdecreet XXV ingeschreven hebben, zijn mogelijkheden. Een instelling is niet verplicht om er gebruik van te maken, maar we zien dat deze mogelijkheid door een aantal instellingen ook gebruikt is.

Na deze inleiding kom ik bij de specifieke invulling die door de KU Leuven is gemaakt. Het artikel in Veto is gebaseerd op een intern document van de KU Leuven. Ik beschik zelf niet over dat interne document. Het is ook niet publiek. Ik heb wel een beknopte nota ontvangen over de zogenaamde 30 procentmaatregel. Als u mij dat zou vragen, kan ik die ook met u delen. Maar misschien hebt u die al ontvangen.

De 30 procentmaatregel is ook maar één aspect van het instellingenbeleid. Men maakt gebruik van de mogelijkheid om een herinschrijving te weigeren als blijkt dat een student geen kans op slagen heeft. Ik heb hier collega's horen toelichten wat men precies doet. Ik heb heel die uitleg nog eens bij me. De 30 procentmaatregel kwam eigenlijk uit het feit dat men in Leuven op basis van eigen onderzoek had vastgesteld dat studenten met een heel slecht resultaat zeer weinig kans maakten om de gekozen studie met succes verder te zetten. Daarom is men tot die regel gekomen.

De KU Leuven is wel niet de enige instelling die deze maatregel hanteert. Al bij de ingang van de nieuwe decretale mogelijkheden heb ik via een schriftelijke vraag van Ann Brusseel, vraag nummer 18 van 5 oktober 2016, een overzicht bezorgd van wat de universiteiten in Vlaanderen doen. Ook de UHasselt heeft die 30 procentmaatregel ingevoerd. We zien een andere aanpak bij de UGent en de VUB. Zij weigeren geen studenten op basis van het eerste jaar, maar zijn zeer veeleisend voor studenten die zwak gestart zijn. Zij moeten in het tweede jaar een studierendement van 75 procent halen. Indien niet, kunnen ze geweigerd worden in het derde jaar. Ook daar zie je dus dat er maatregelen genomen zijn. Die aanpak is niet noodzakelijk milder of strenger. Het gaat vooral om het moment waarop je studenten definitief een andere keuze laat maken, na één of na twee jaar.

De UAntwerpen kiest voor een tussenweg en hanteert de decretale drempel van 60 procent om bindende voorwaarden op te leggen, iets wat de KU Leuven en de UHasselt overigens ook doen met studenten die wel 30 procent, maar nog altijd geen 60 procent halen. Zij hebben dus een getrapt systeem.

Ik geef nogmaals een voorbeeld om die percentages concreet te maken: iemand die geen 60 procent studierendement behaalt, is gebuisd voor meer dan vier van de tien vakken, zowel in eerste zit als in tweede zit, in het geval van iemand die tien vakken van zes studiepunten opneemt. Het gaat hier wel om studierendement. Het gaat om punten die je opgenomen hebt. Ik heb dat gisteren ook al gezegd: ik heb er geen probleem mee dat je langer doet over je studies, als je minder studiepunten opneemt en je dat combineert met het een of het ander. Dat is natuurlijk iets anders dan wanneer je niets haalt van alle studiepunten die je opneemt. Het gaat hier dus over het rendement van de studenten. Je neemt studiepunten op, en wat behaal je daar effectief van?

Je kunt die maatregelen op veel manieren beoordelen. Daarom hebben we in het decreet een aantal krijtlijnen bepaald, en elke instelling kan dan zelf kijken of dat klopt. Met respect voor de autonomie van een instelling om de zogenaamde 30 procentmaatregel al of niet te handhaven, zal ik proberen om de maatregel af te toetsen aan de criteria die voor mij relevant zijn. Ten eerste: is de maatregel decretaal toegelaten? Het antwoord op die vraag is ja. Men maakt gebruik van de mogelijkheid die we opgenomen hebben in artikel II.246 van de codex.

Twee: is de maatregel proportioneel? Treft hij inderdaad studenten die nauwelijks kans hebben op slagen? Wat mij betreft, is het antwoord ja. De KU Leuven geeft

aan dat de kans om een diploma te halen in de gekozen opleiding bijzonder laag is, namelijk 1,8 procent, en dat de kans om een ander diploma te halen na heroriëntering veel realistischer is.

Derde toetsingscriterium: is de maatregel acceptabel? Daar zie ik dat ook de studenten zelf eigenlijk wel voorstander zijn van het systeem. Dat is ook de teneur in Veto. Vaak kiezen zij na een dergelijke uitslag trouwens spontaan al voor een andere opleiding. Dat was voor mij ook merkwaardig: ook zonder de maatregel zag je dat er een aantal al spontaan anders kozen. Ook blijkt er ruimte voor uitzonderingen, collega's, op basis van specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld overmacht. In de KU Leuven kunnen studenten nog een aanvraag doen bij de directeur studentenadministratie om alsnog te worden toegelaten. Ik heb dat nagevraagd en er blijken aan de KU Leuven zo'n 80 aanvragen in een jaar te zijn, waarvan ongeveer de helft een positief antwoord krijgt. Men gaat aan de universiteit dus echt wel kijken of er effectief overmacht is en of het dan toch niet kan worden toegestaan.

Is de maatregel neutraal? Voor mij is het antwoord ja, want de parameter waarmee rekening wordt gehouden, is de score die de student behaalt, en dat is eigenlijk wel een objectief gegeven dat voor alle studenten op dezelfde manier wordt berekend.

Is de maatregel effectief? Ik zou nu 'ja' durven te zeggen, maar de maatregel bestaat nog niet zo lang. Kiezen deze studenten een opleiding die hen beter ligt en behalen ze daarin wel een diploma? Het onderzoek dat aan de maatregel voorafging, wees uit dat studenten na heroriëntering inderdaad meer slaagkansen hebben.

Wat mij betreft, zijn die parameters die ik net gegeven heb, dus wel oké.

Dan is er de parameter van de gelijke kansen. Collega Soens lijkt vooral te twijfelen aan de neutraliteit van de maatregel, omdat binnen de groep studenten met een laag studierendement bepaalde kenmerken meer of minder vertegenwoordigd zijn dan de andere. Ik zou het liefst hebben dat geen enkele student minder dan 30 procent van de studiepunten haalt na een jaar studeren en twee examenkansen. En dat het dan nog eens kansengroepen zijn bij wie dat vaker voorkomt, maakt ook mij niet echt happy. Ik vind dat geen goede zaak. Dat betekent echter niet dat het niet noodzakelijk kan zijn dat je die maatregel neemt. Wat mij betreft, wil dat ook niet zeggen dat de maatregel discriminerend zou zijn. Het bevestigt eigenlijk een beetje wat we al weten, namelijk dat bepaalde groepen ook minder succesvol zijn in hun studiekeuze dan andere.

Het antwoord ligt voor mij dan niet zozeer in de maatregel, maar wel in een combinatie van heel wat andere zaken. Ik probeer er een aantal mee te geven: inzetten op eerdere onderwijsniveaus; maximaliseren van kleuterparticipatie; versterken van het basisonderwijs; moderniseren van het secundair onderwijs, zodat iedereen met een goede bagage en leercompetenties aan de start van het hoger onderwijs verschijnt, want de ongelijkheid die er dan al is, maak je niet zomaar goed in één jaar; het versterken van de studiekeuze – Columbus lijkt mij daar een goed instrument –; meteen bij de start via niet-bindende toelatingsproeven de begincompetenties afzetten tegen de verwachtingen van de opleiding, om zo ook vanaf dag één te kunnen inzetten op remediëring; incentives via bepaalde aanpassingen in het onderwijs, bijvoorbeeld voor studenten met een functiebeperking of werkstudenten, of op financieel vlak, voor zowel de student als de instelling – beursstudenten bijvoorbeeld krijgen een toelage, betalen minder studiegeld, en de financiering voor de instelling wordt met 50 procent verhoogd, wat hier nog niet zo vaak gezegd is: voor kwetsbare studenten krijgen de instellingen meer middelen, dus ze kunnen er ook meer op inzetten en remediëren; de waaier aan studiekeuzes uitbreiden met bijvoorbeeld de graduaatsopleidingen – straks een nieuwe poort in het hoger onderwijs – zodat leerlingen uit richtingen die

minder vanzelfsprekend doorstromen naar een bachelor, in de toekomst ook succesvol de stap naar het hoger onderwijs kunnen zetten.

Hoe gaan wij nu verder evalueren en monitoren? Het feit dat instellingen hun beleid baseren op onderzoek en dat ook monitoren, vind ik een zeer goede zaak. Bij eerdere evaluaties in opdracht van mijn voorgangers is ooit vastgesteld dat hogescholen en universiteiten zelden over een centraal opvolgingssysteem beschikken. Ondertussen is daar verandering in aan het komen. Ikzelf heb nog niet de analyses die instellingen maken om hun eigen onderwijsbeleid vorm te geven, maar dergelijke analyses zijn vandaag onontbeerlijk bij het interne kwaliteitsbeleid. De manier waarop we het kwaliteitsbeleid in de toekomst gaan aftoetsen – niet meer opleiding per opleiding gaan screenen, maar kijken hoe het globale beleid is – zal net die autocontrole stimuleren.

Bij de bespreking van de laatste beleidsbrief heb ik in deze commissie aangekondigd dat mijn administratie ook de ingevoerde maatregelen voor studievoortgang zal monitoren. We kunnen nu stilaan de eerste resultaten meten. Onze monitoring zal uit drie luiken bestaan, collega's. Eerst en vooral bevragen we de instellingen via de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) over de inhoud van de aangepaste onderwijsreglementering, de concrete studievoortgangsmaatregelen, de gehanteerde procedures en de monitoring op instellingsniveau. Ten tweede gaan wij alle beschikbare data in de Databank Hoger Onderwijs analyseren met betrekking tot de evolutie van de studievoortgang en het studierendement van de studenten. De aangepaste maatregelen voor studievoortgang werden voor de eerste keer toegepast op de inschrijvingen van studenten in het academiejaar 2016-2017. We moeten dus nog even geduld hebben om te zien wat de definitieve slaagcijfers van het vorige academiejaar zullen opleveren. De cijfers zullen dit voorjaar beschikbaar zijn. Ten derde is er de analyse van de rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Er wordt met die oefening gestart in het voorjaar van 2018. Zodra de resultaten en de bijhorende analyse ter beschikking zijn, zal ik het Vlaams Parlement daarover berichten.

Uit het jaarverslag van de raad voor examenbetwistingen weten we al, collega Soens, dat in het jaar 2016 in totaal 42 mensen een beroep indienden tegen een studievoortgangsmaatregel. Het jaarverslag van 2017 is nog niet beschikbaar. Wel is men in 2017 nog gedetailleerder gaan registreren wat de exacte aard van het beroep is. Men telt tot nu toe één zaak die te maken heeft met een weigering door de KU Leuven op basis van de 30 procentmaatregel. Maar je kunt nog over veel andere zaken betwistingen voeren.

De evaluatie van het leerkrediet is eveneens opgenomen in mijn beleidsnota. U weet dat we al twee Vlor-adviezen (Vlaamse Onderwijsraad) hebben. Als studenten een realistische keuze maken, een goede inschatting maken van hun startcompetenties en op basis van hun resultaten snel begeleid of geheroriënteerd worden, wordt het leerkrediet in zijn huidige vorm eigenlijk een beetje overbodig. Ook financieel: als studenten een goede studievoortgang maken, worden ze sowieso gefinancierd, of het nu gaat om input- of outputfinanciering. Als je erin slaagt om telkens een redelijk deel van de opgenomen studiepunten te verwerven, maakt het minder uit of je die opgenomen of verworven studiepunten gebruikt om de middelen te verdelen.

De maatregelen die de instellingen nemen, bewijzen dat de studievoortgang van studenten primeert op louter de financiële return. Ik vind het belangrijk om dat te onderstrepen in het kader van deze vraag. Mocht het puur om financiële redenen zijn, zouden ze dat niet doen. Ik vind dat op zich goed. Vanuit het financieringssysteem zou je kunnen argumenteren dat je studenten langer moet laten proberen, omdat een startende student op basis van de inputfinanciering gegarandeerd

financieringspunten blijft genereren zolang de eerste 60 punten niet verworven zijn. Maar dat doet men dus niet. Alle maatregelen zijn erop gericht om de studenten aan te zetten om wel zo snel mogelijk aan die eerste 60 studiepunten te komen, waarna de instelling terugvalt op het systeem van outputfinanciering.

De eventuele aanpassing of afschaffing van dat leerkrediet, collega's, moeten we mee bekijken vanuit de monitoring van de studievoortgang. Ik heb al gezegd dat we die in het voorjaar van 2018 volledig zullen hebben. Dat staat ook zo in de beleidsnota. En dus is de beslissing over dat leerkrediet werk voor dit parlementaire jaar.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, bedankt voor uw toelichting. Ik vind de teneur van wat u brengt, wel belangrijk: als we vaststellen dat bepaalde jongeren het niet halen in het hoger onderwijs, dan ligt dat niet noodzakelijk aan het hoger onderwijs, maar wel aan het hele stuk van onderwijs dat ze ervoor hebben moeten doen. Dat is een belangrijke factor. Want je vertrekt aan de meet samen met anderen. Maar als je verschillend vertrekt, moet je er ook niet van schrikken dat je verschillend aankomt of dat je kans om aan te komen, kleiner is.

Wat ik ook belangrijk vind, is het volgende. Het is niet: je bent gebuisd, en je mag hier niet meer binnen. Neen, het is: met wat je nu gepresteerd hebt, is je kans op slagen gigantisch klein. Dan hebben we een aantal opties. A: blijf maar verder doen. Dat heeft twee effecten. A: geen diploma. B: ouders op kosten, want studeren kost iets. Ook al heb je een studietoelage, dat kost iets. C: die student gedemotiveerd. D: die student, in het licht van de pensioenleeftijd, die zijn loopbaanvoorwaarden moet houden, die niet kijkt naar 65, 66, 67, maar naar 68, 69, 70 jaar om zijn 42 jaar werken te halen. Dat moeten we ook tegen die studenten zeggen. En er is de belastingbetaler, die uiteraard ook investeert, terwijl we weten dat de kans zeer klein is. En ik wijs ook, collega's, op de uitval, de burn-out, de druk bij docenten. Want wij vragen dan om te begeleiden en te differentiëren, maar op een bepaald moment zijn de capaciteiten van die mensen ook ten einde.

Wat moet er hier dus uiteraard aan gekoppeld zijn? En dat lees ik ook. Dat is een heroriëntering. Dat is eigenlijk de regel, zowel bij de KU Leuven als bij de UGent: meer van hetzelfde gaat u niet verder helpen. Wil dat zeggen dat het stopt? Neen. Wil dat zeggen dat er een ander traject mogelijk is? Ja. Wil dat dan zeggen dat je nadien toch nog met een schakeltraject terug kan in die richting waar je eigenlijk wel wou, maar het op dat moment niet lukte? Ja. Ja, ja, ja. Ik hoor bij sommige collega's de tonaliteit van: stop daar dringend mee, want er kan nog 1,8 procent slagen. Inderdaad, 1,8 procent, dat wil dus zeggen dat 88,2 procent niet slaagt als je ze toch verder laat doen. *(Opmerkingen)*

98,2 procent, inderdaad. Als je dan de volledige populatie telt, dan zit je in het legendarische getal van 'cero coma cero cero cero cero'. Dan zit je in die categorie. En dus pleiten wij er vanuit onze fractie voor om naar de goede oriëntering van studenten – en dat is eigenlijk de grote trapsraket die wij zien: we hebben ten eerste, en daar begint het al, het advies van de klassenraad in het secundair onderwijs. Twee: de oriënteringsproeven. Ik noem ze graag oriënteringsproeven en niet Columbus. Drie: de niet-bindende instaptoetsen en/of ijkingsproeven die er zijn. Vier: de opname van het aantal studiepunten, want als je geen 60, maar 50 of 40 neemt, doet dat ook al iets. Vijf: het leerkrediet. Zes: de flexibilisering. En zeven: de heroriëntering. Bij dat laatste punt is het belangrijk om de graduaaten, hbo5, die zaken allemaal onder de aandacht te brengen.

En dus is de oproep van onze fractie, collega's: laat ons alstublieft het kind niet met het badwater weggooien. Laat ons, ook en vooral in het belang van die studenten, ervoor zorgen dat we in het secundair onderwijs gerichte maatregelen

nemen om hun slaagkansen te verhogen, en dan juist te oriënteren op voorhand of heroriënteren als het traject bezig is.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, ik dank u voor uw uitvoerige toelichting. Ik heb een bijkomende vraag over de beroepen die werden aangetekend. Ten eerste, over de 30 procentmaatregel door de KU Leuven. Maar hebt u ook cijfers over interne beroepen die werden aangetekend binnen de KU Leuven van studenten die onder die 30 procentmaatregel vallen en daar niet mee akkoord gingen en dan bijvoorbeeld toch nog mochten voortstuderen?

Ik vind het eigenlijk toch echt wel een schande dat uit de cijfers blijkt dat zoveel kansengroepen onder die 30 procentmaatregel vallen. We moeten ons daar vragen bij stellen. Hoe komt het dat kansengroepen extra hard worden getroffen door een dergelijke maatregel? We moeten echt onderzoeken hoe dat komt. Ik hoop dat de uniforme registratie, die, als ik mij niet vergis, er volgend academiejahr aan komt, ons wat cijfers kan geven om daar meer zicht op te krijgen. We moeten alleszins meer doen dan de vaststelling maken: 'Het is nu eenmaal zo dat kansengroepen het moeilijker hebben in het hoger onderwijs', en daar voor de rest dan weinig mee doen.

Zoals de KU Leuven al aangaf, zou een gerichte coaching het studierendement van die kansengroepen kunnen verbeteren. De tijd om aan een diploma te geraken, zou dan kunnen verminderen. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat die goede opvolging, een tijdige heroriëntering en een goede oriëntering in het secundair onderwijs, cruciaal zijn. Ik stel mij enkel de vraag of 'de Leuvense hakbijl' daarbij dan de beste methode is. (*Opmerkingen*)

Want tijd kan ook een kritische succesfactor zijn. Sommige studenten nemen een slechte start, maar behalen uiteindelijk toch nog een diploma. Studenten met een studierendement tussen 21 en 30 procent vallen ook onder die 30 procentmaatregel, maar uiteindelijk haalt 28 procent dan toch nog het diploma. Dat blijkt uit cijfers die we hebben opgevraagd bij de DHO. Dat is uiteraard een pak meer dan die 1,8 procent die hét diploma haalt van de richting waarvoor ze oorspronkelijk waren ingeschreven.

En ja, er zijn nu eenmaal studenten die een beetje meer tijd nodig hebben om de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs te verteren. Ik weet dat de systemen aan de UGent en de VUB in principe na twee jaar even streng zijn als aan de KU Leuven, maar daar krijgen ze wel nog een tweede kans, de kans om zich te herpakken in het tweede jaar. Persoonlijk ben ik er toch meer voorstander van om die tijd toch een beetje in rekening te brengen.

Tot slot denken we dat de verschillende regels die nu bestaan aan de verschillende instellingen, er ook wel voor zorgen dat er verschuivingen plaatsvinden tussen de verschillende instellingen. We zouden daar het best ook meer zicht krijgen op cijfers. Het lijkt mij wel logisch dat een student die per se een bepaalde opleiding wil volgen en dat aan de ene universiteit niet meer mag doen, dat eventueel ook aan een andere universiteit zou kunnen doen. We moeten er toch wel wat zicht op krijgen in hoeverre daar verschuivingen plaatsvinden.

Ik denk – en de heer Daniëls heeft het al in zijn vraag aangehaald – dat uniforme studievoortgangsmatregelen over heel Vlaanderen, waarbij de student centraal staat, misschien wel beter zijn dan de verschillende regels die nu aan de verschillende instellingen worden gehanteerd.

De voorzitter: Mevrouw Brussee! heeft het woord.

Ann Brussel (Open Vld): Ik begrijp dat u als lid van de oppositie een beetje metaforen moet gebruiken. Maar het getuigt van weinig eerbied voor de KU Leuven om het over 'de hakbijl' te hebben. Bovendien ben ik een beetje gechoqueerd door de samenvatting van uw stelling. Sta mij toe een paar punten te overlopen.

Ten eerste heeft de KU Leuven inderdaad dat getrapte systeem. Het lijkt genadeloos, maar het is toch wel redelijk mild. U zegt dat diegenen die geen 30 studiepunten halen, het uiteindelijk, mettertijd, hadden kunnen halen. Maar u moet eens kijken naar de meest recente cijfers die ik van de minister heb gekregen. Neen. Het gaat over die 1,8 procent van dat deel van de populatie, op de totale populatie is dat 0,003 en een sjiek. Dan gaat dat over een groep die nooit afgestudeerd zou zijn.

Een beetje tijd? Mevrouw Soens, zes jaar voor een bachelor, is dat een beetje tijd? 'One day you run out of other people's money.' Zo simpel is dat.

Wij moeten zoveel investeren. De laatste jaren studeren meer jongeren voort. Minister, daarin geef ik u gelijk. Nog nooit studeerden zoveel jongeren voort. Dat is goed, dat is een investering waard. Maar er zouden nog meer investeringen kunnen worden gedaan, bijvoorbeeld voor mensen die al werken. Ik heb het deze ochtend gehad – en misschien waren sommigen daar niet gelukkig mee – over diegenen die lang les geven met een voldoende geacht diploma. Mochten we middelen hebben om die mensen te doen bijstuderen, die mensen waarvan we weten dat ze die studie zullen aankunnen als we hun een ondersteuning geven qua tijd en middelen, dan zouden we daarmee een zeer zinvolle investering doen. De zinvolle investeringen zijn de investeringen waarmee je relatief snel de mensen op de juiste plaats krijgt. Dat is niet alleen goed voor onze portemonnee, maar ook voor die mensen zelf.

Want u maakt eigenlijk – en dat choqueert mij toch, want ik vind dat niet helemaal ernstig – een amalgaam van een heleboel zaken. Veel studenten nemen te weinig studiepunten op. Tja, dan hoeft het niet te verbazen dat je niet aan 30 procent komt. 30 procent is ocharme wel maar 18 studiepunten, als ik een beetje kan tellen. Als je dat niet hebt gedaan gedurende een heel academiejaar, dan heb je niet een béetje extra tijd nodig, maar een beetje véél. Een cursusje studeren van 18 studiepunten, honnêtement ... Je vraagt je af: moeten die mensen dan nog volledig leren lezen vooraleer ze die syllabus uit krijgen om op het einde van het jaar maar 18 studiepunten te realiseren? Of wat is precies het probleem?

U kunt niet zomaar op basis van de gegevens die partieel waren – partieel, fragmentair gelekte gegevens – dergelijke conclusies trekken.

En wat ik vreemd vind in uw redenering, mevrouw Soens, is dat u tegen testen bent, maar wel voor remediëring. Nu, laten we het even vergelijken met het artseneroep. Remediëring is het medicijn. Maar u gaat geen analyse maken met een test vooraleer u een medicijn geeft. Buona notte! Die kansengroepen moeten van u meteen remediëring krijgen, maar de test wilt u niet doen. Dus wat zul je zeggen: 'Jij heet Mohamed, jij zit in een kansengroep, jij doet de test.' Sorry, maar dat is eigenlijk licht racistisch. Dan kun je de KU Leuven nog andere dingen verwijten. *(Opmerkingen van Tine Soens)*

Nee, mevrouw Soens, we hebben er al honderd keer over gediscussieerd. U bent tegen ijkingsstoetsen. U bent voor remediëring, maar u weet niet eens wat u zult remediëren. Ja, sorry, hoor. Je kunt beginnen aan de ingenieurswetenschappen, goed zijn in wiskunde en chemie, slecht in fysica, maar omdat je tot een kansengroep behoort en Mohamed heet, voor alles remediëring moeten volgen. Wel, het is proper. Ik zou dat niet doen. Ik zou dat helemaal niet voorstellen. Nee, helemaal niet. Je moet weten wat je remedieert.

Aan de VUB zijn ze eigenlijk strenger. Want u hebt het over de 'Leuvense hakbijl'. Ik zal u eerlijk zeggen: de VUB en de UGent zouden, althans volgens u, maar eigenlijk volgens ons allemaal, ook streng kunnen worden genoemd. Want als je in dat tweede jaar zit en je hebt geen 75 procent in totaal, maar pakweg 70 procent, wat wel een inspanning is, dan vlieg je er ook uit. Dat is pas pijnlijk, want dan heb je twee jaar verloren.

Elk systeem heeft zijn voor- en nadelen. Maar het systeem is nodig, want we verliezen te veel tijd en middelen. En dat is ook zonde voor die studenten zelf. Ik ben dus blij dat er ingegrepen wordt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik geef een paar aanvullende opmerkingen. Ik ben het grotendeels eens met de opmerkingen van de heer Daniëls en mevrouw Brusseel, en iets minder met u, mevrouw Soens, maar dat wist u natuurlijk al.

Ik heb het cijfer over de interne beroepen gegeven. Het waren er tachtig. Veertig daarvan zijn ingewilligd. Dat zijn er die zich beroepen op overmacht en die toch willen starten. Dat zijn interne vragen. En dan heb je de externe. Dat is er nog één, daarachter.

Ik heb dat gemeld om aan te geven dat de KU Leuven daarmee gemodereerd omgaat. Jongeren die vragen om toch opnieuw te mogen inschrijven, omdat er redenen zijn om dat te doen, kunnen dat ook doen.

Ik zie een positieve evolutie in uw gedachten. U zegt: 'Ik vind wat men in Gent doet, beter.' (*Opmerkingen van Tine Soens*)

Oké, dat heb ik dan verkeerd begrepen. Ik dacht dat u sowieso tegen zulke studievoortgangsmatregelen was. Ik leid daaruit af dat u daar eigenlijk ook wel fan van bent.

Op een van de voorgaande VLIR-vergaderingen (Vlaamse Interuniversitaire Raad) hebben we aan alle universiteiten gevraagd om hun eigen studievoortgangsmatregelen te bekijken en te zien of we niet naar elkaar kunnen groeien om eenzelfde systeem te hebben. Ik sluit niet uit dat dat gebeurt. Maar ik doe dat liever samen met de instellingen. We hebben decretaal vrijheid en autonomie gegeven. Je voelt dat men aan het spreken is. Het goede aan de maatregelen is dat de resultaten na twee jaar ongeveer dezelfde zijn. De vraag is: kunnen we naar elkaar groeien wat de effecten betreft of niet?

Met een volgend punt sluit ik aan bij wat mevrouw Brusseel zegt. Ik vind het eigenlijk zeer goed dat Leuven op deze manier te werk gaat. Eerst en vooral is men bereid is om te monitoren wie die jongeren zijn die er niet geraken. En als dat dan jongeren zijn uit kansengroepen, kun je daar op twee manieren mee omgaan. Je kunt zeggen: 'Je sluit ze uit.' Maar je kunt ook zeggen: 'Ja, maar wij doen dat om in de toekomst van bij de start al extra te kunnen inzetten op remediëring.' Op zich vind ik het dus geen slechte manier van werken. Als je dan ziet – de heer Daniëls heeft het mooi verrekend – hoe het geweest zou zijn mocht een dergelijke maatregel er niet zijn geweest: dan zou de kans zeer reëel zijn dat de jongeren vogels voor de kat waren.

Je kunt dan zeggen: 'Het is de schuld van het kleuteronderwijs. Het is de schuld van het secundair onderwijs. Het is de schuld van het feit dat ze geen Columbus hebben gedaan. Het is de schuld van het feit dat er nog geen' – maar u bent daar ook niet voor te vinden – 'niet-bindende toelatingsproef bestaat.' Maar we zitten wel met zo'n realiteit. Als je weet dat die kans 1,8 procent is – wat bijzonder weinig is – dan denk ik dat het gerechtvaardigd is om daarin te helpen.

Als we erin zouden slagen om onze toelatingsproeven in de toekomst beter uit te rollen, vind ik zelfs dat je, als je heel slecht scoort op zo'n proef, de remediëring eigenlijk van in het begin veel sterker zou moeten kunnen aanbieden. Dat doen we nu trouwens in de lerarenopleidingen.

Ik zei het al: ook voor kwetsbare jongeren krijgen instellingen extra middelen. Het is dus van belang dat ze ook iets doen met die middelen.

Collega's, daarom wordt een en ander verder gemonitord. Zodra de evaluatie die ik heb voorgesteld op basis van drie punten er is, zult u die ook kunnen inkijken. Dan kunnen we ook het debat voeren over het leerkrediet.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb eigenlijk niet veel toe te voegen aan mijn pleidooi van daarnet, behalve het feit dat wij vanuit het parlement de instellingen moeten ondersteunen en aanmoedigen voor het heroriënterings- en oriënteringsbeleid dat ze voeren in het belang van de student, in het belang van de docent, in het belang van de ouders en in het belang van de belastingbetaler. Ik zie alleen maar winnaars. En ik zeg het nog eens: als we de student laten aanmodderen, eindigt die zonder diploma, en in het licht van de pensioenvoorwaarden, niet op 67, maar op 68, 69 of 70 jaar. Daar is een 18-jarige niet mee bezig. Maar we gaan het hem wel moeten zeggen. En een heroriëntering maakt dat we ervoor zorgen dat hij iets doet waarbij hij wél een kans heeft op een diploma en waarbij hij nadien wél kansen heeft. Dáárover gaat het.

Ik heb zelf in het beroeps- en technisch secundair onderwijs gasten van 22 of 23 jaar zien binnenkomen in het zevende jaar, nadat ze drie à vier jaar op kot hadden gezeten. Ze kwamen terecht in het zevende jaar, omdat ze daar niets hadden behaald. Ik kan u zeggen: dat waren geen gelukkige gasten.

Het is natuurlijk even een domper wanneer je te horen krijgt: 'Dit gaat zo niet verder.' Is dat fijn? Neen. Maar je hebt wel een perspectief. En daarover gaat het.

En langs onze kant? Ja, wij zullen moeten kijken naar de doorgeslagen flexibilisering en naar het leerkrediet. Wij zullen daarnaar moeten kijken. We zullen binnen de meerderheid moeten bekijken hoe we daaraan moeten sleutelen om erop in te zetten dat de financiële gevolgen voor een goed oriënteringsbeleid niet te groot zijn. Ik heb gehoord dat de minister daar ook mee bezig is.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Ik dank u voor uw extra aanvulling, minister.

Ik wil eerst reageren op mevrouw Brusseel, die toch wel zeer kort door de bocht ging en mijn woorden serieus heeft verdraaid of niet goed heeft begrepen. Ik heb niet gevraagd dat kansengroepen, als ze toekomen in het hoger onderwijs, meteen remediëringsmaatregelen worden opgelegd. Ik heb gezegd dat, van de jongeren die onder de 30 procentmaatregel vallen, er opvallend veel meer kansengroepen zijn. Ik zei dat er extra onderzoek moet komen naar hoe dat komt en dat een gerichte coaching en begeleiding van kansengroepen in ons hoger onderwijs – wat al gebeurt in vele instellingen, dat weet ik – een middel kan zijn om het studierendement van die kansengroepen te verhogen.

Wij zijn absoluut geen tegenstander van studievoortgangsmatregelen, het leerkrediet is eigenlijk gebaseerd op een weliswaar moeilijke studievoortgangsmatregel maar het is een van de eerste studievoortgangsmatregelen. Ik vind wel dat bijvoorbeeld het systeem van de UGent of de VUB de factor tijd wat meer in rekening brengt. Na een moeilijke start in het eerste jaar krijgen jongeren een

extra kans om zich te herpakken in het tweede jaar. Als het dan uiteindelijk nog niet goed gaat, kan men daar streng of niet streng over zijn, voor mijn part mag dat gerust streng zijn. Ik vind het beter dat het wel in rekening wordt gebracht dan bij het systeem van de KULeuven, waar men onmiddellijk na het eerste jaar zegt dat een jongere zich niet meer opnieuw kan inschrijven voor dezelfde opleiding. Jongeren krijgen op die manier geen tweede kans om zich tijdens dat tweede jaar te herpakken in diezelfde opleiding.

Minister Hilde Crevits: Ik mag eigenlijk niet meer antwoorden, maar ik ben nog iets vergeten, mevrouw Soens, namelijk de verschuivingen. Als je door de 30 procentregel niet meer kunt starten in Leuven, zou je naar Gent kunnen gaan, maar we hebben ook beslist dat dat gegevens worden doorgegeven aan de andere instellingen. Ik heb geen klachten van universiteiten dat er veel zou worden geshopt door studenten, maar bovendien geloof ik ook niet echt dat jongeren een studiekeuze voor de universiteit maken omdat er een bepaalde maatregel geldt. Ik hoor vooral dat men kiest voor de universiteit omwille van de cultuur, de sfeer, de aanpak en soms ook de uitdagingen die er zijn. Ik betwijfel of dat een doorslaggevend argument zou kunnen zijn. Ik hoor van universiteiten niet dat daar dergelijke tendensen zijn. Indien dat wel zo zou zijn, zouden zij de eerste zijn om me dat te zeggen. Het is evident dat we dit wel in het oog moet houden. Indien we tot een consensusmaatregel zouden komen dat het voor iedereen gelijk is, dan zal er van dergelijke mogelijkheden geen sprake meer zijn, maar dat wil ik echt samen met het veld bekijken.

Er zijn universiteiten die heel sterk investeren in kleinschaligheid, andere doen dat niet. De maatregelen die worden genomen, zijn daar vaak een beetje op geënt.

We houden dat zoekgedrag mee in het oog, maar aangezien de gegevens worden doorgegeven, weten de instellingen al dat iemand komt van een plaats waar hij of zij niet al toegelaten is, en dat is een goeie zaak, want ze kunnen daarmee aan de slag gaan.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanbevelingen van de Foriner-conferentie over afstandsonderwijs aan Europese gedetineerden die in een ander Europees land hun straf uitzitten – 648 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Het Foriner-project liep in 2016 en in 2017 en het onderzocht de mogelijkheden om Europese gedetineerden die buiten hun thuisland in een Europese gevangenis een straf uitzitten, opleidingen en onderwijs te laten volgen aan een instelling uit eigen land. Daarbij staan kwaliteit en de mogelijkheid een certificaat voor de gevolgde opleiding te behalen, centraal. Aangezien het over een instelling gaat in eigen land terwijl de gedetineerde in een buitenlandse gevangenis zit, spreken we nagenoeg automatisch over afstandsonderwijs in het algemeen en onderwijs via internet, binnen de mogelijkheden, in het bijzonder.

Dit project werd gefinancierd door Europa via Erasmus+ en Key Action 3. Op 28 november zijn de conclusies van het project voorgesteld. In eigen land werkte onder meer de VUB daaraan mee alsook het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (VOCVO) dat in Vlaanderen het onderwijs aan gedetineerden coördineert.

Minister, hebt u kennis kunnen nemen van de aanbevelingen van het Foriner-project?

Zult u die aanbevelingen opnemen in uw beleid en hierover overleg opstarten met uw federale collega van Justitie en met de onderwijsaanbieders in de penitentiaire instellingen?

Wat is uw visie op het aanbieden van onderwijsopportuniteiten uit het thuisland aan gedetineerden die elders in Europa hun straf uitzitten?

Ziet u in deze aanbevelingen elementen die kunnen worden opgenomen in de verdere uitbouw van PrisonCloud in onze Vlaamse penitentiaire instellingen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijn kabinet kon niet aanwezig zijn op de voorstelling van de resultaten maar we hebben via het eindrapport kennis kunnen nemen van de conclusies en aanbevelingen van het project.

Zoals het rapport terecht stelt, behouden gedetineerden, ondanks het feit dat hun recht op vrijheid van beweging werd ontnomen, hun recht op onderwijs als een van de elementaire mensenrechten. Het is dan ook positief dat het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (VOCVO) internationaal samenwerkt om op zoek te gaan naar mogelijkheden om het onderwijsaanbod toegankelijk te maken voor zo veel mogelijk gedetineerden. Daarbij richt VOCVO zich ook niet alleen tot de gedetineerden die in onze gevangenissen verblijven, ze hebben ook aandacht voor Belgische gedetineerden die in buitenlandse gevangenissen verblijven.

Ik vind het belangrijk dat gedetineerden tijdens hun detentieperiode kansen krijgen om bijkomende competenties te verwerven, om op die manier hun kansen op een succesvolle re-integratie te verhogen. Een van de manieren om hun die kansen te bieden, is het verder inzetten op de organisatie van het onderwijs binnen de gevangensmuren.

Naast de subsidiëring aan VOCVO om het onderwijsaanbod in de gevangenissen te coördineren, stellen we in het ontwerp van decreet dat de financiering van de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie wijzigt, voor om het onderwijs aan gedetineerden in de financiering te laten doorwegen. Op die manier garandeert men dat centra in de toekomst meer mogelijkheden zullen hebben om in de gevangenissen een aanbod uit te bouwen, ook digitaal. Ook de minister van Justitie deelt de ambitie om op deze weg verder te gaan.

In overleg met de Vlaamse ministers die ook een opdracht hebben in de gevangenissen conform het Decreet betreffende de Hulp- en Dienstverlening aan gedetineerden van 13 maart 2015 werden per beleidsdomein doelstellingen geconcretiseerd in het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening 2015-2020. Een van deze doelstellingen betreft het verruimen van de digitale leermogelijkheden voor gedetineerden.

Het overleg daarover is nog lopende: er is een gemengde commissie hulp- en dienstverlening aan gedetineerden waar deze doelstellingen worden opgevolgd.

De uitbouw van PrisonCloud is een van de mogelijkheden die in functie van het behalen van deze doelstelling over digitale leermogelijkheden in het strategisch plan mee worden onderzocht.

Het nieuwe is vooral de financieringsmaatregel en het decreet Volwassenenonderwijs waar we wat meer armslag willen geven.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, ik ben tevreden dat de financiering op die manier zal verbeteren. Dat is niet alleen belangrijk omdat afstandsonderwijs steeds meer via internet en allerhande toepassingen wordt aangeboden, maar ook omdat het vaardigheden bijbrengt die belangrijk zijn zodra men uit de gevangenis komt en werk

moet zoeken. Alleen al het feit dat men op die manier vertrouwd geraakt met internettoepassingen en de hedendaagse evolutie daarvan, brengt op zich al iets bij.

Wij weten natuurlijk dat het inzake infrastructuur zeker nog niet in alle gevangenissen mogelijk is, maar het is wel mogelijk in Beveren. We moeten daar verder op blijven inzetten zodat gedetineerden gebruik kunnen maken van dat aanbod. Wanneer we de vergelijking maken met een aantal andere Europese landen zoals Nederland, dan zien we dat men daar al heel wat stappen verder staat dan hier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over agressie tegen leerkrachten – 656 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over geweld tegen leerkrachten – 666 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, het aantal agressiegevallen tegen leerkrachten is opnieuw gestegen. Dat blijkt uit een recent rapport van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). Terwijl in 2015 nog 47 gevallen van geweld werd gemeld, lag dat cijfer in 2016 al bij 81 incidenten. Wanneer we focussen op de cijfers, dan zien we dat 58 leerkrachten werden aangevallen door leerlingen, 11 door familieleden van leerlingen en 12 door buitenstaanders.

De drempel om een geweldincident effectief te melden, ligt voor veel leerkrachten en scholen nog erg hoog. Bovendien worden incidenten van agressie waarbij geen lichamelijk letsel wordt vastgesteld, niet opgenomen in de cijfers. Vermoedelijk ligt het aantal gevallen van geweld in de realiteit dus nog een stuk hoger.

Het fenomeen is niet nieuw. In het verleden hebben we in de commissie Onderwijs al gedebatteerd over geweld tegen leerkrachten. In uw antwoord op vraag om uitleg nummer 1632 gaf u aan dat AGODI in sommige gevallen de schade terugvordert van ouders van minderjarige leerlingen. U meldde toen dat dit vaak moeizaam verliep en dat er hierdoor soms wordt afgezien van een terugvordering.

Minister, welke richtlijnen krijgen scholen mee wanneer ze worden geconfronteerd met gevallen van geweld?

Welke maatregelen worden op dit moment genomen om in scholen een preventiebeleid tegen geweld te stimuleren en te ondersteunen? Is deze problematiek al besproken binnen de ad-hocwerkgroep psychosociale risico's in het onderwijs? Zo ja, welke conclusies werden er getrokken?

Merkt u dat scholen de aangereikte tools zoals actieplannen en beleidsplannen voldoende toepassen in de praktijk? Bereiken deze tools hun doelstelling? Hoe worden zij geëvalueerd?

Merkt u dat in het kader van de nieuwe welzijnswetgeving preventieadviseurs en vertrouwenspersonen in het onderwijs voldoende worden opgeleid om met geweldincidenten aan de slag te gaan? Zo ja, op welke manier?

Bent u oordeel dat de drempel om geweldincidenten te melden nog altijd te hoog ligt? Zo ja, in welke maatregelen voorziet u om leerkrachten en scholen te stimuleren om incidenten te melden?

Kunt u een overzicht geven van het aantal gevallen waarbij AGODI de schade terugvordert van de ouders? Plant u maatregelen om de terugvorderingsprocedure door AGODI te optimaliseren?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Mevrouw Celis, ik dank u om de vraag vandaag te behandelen. Ze stond al voor het reces op de agenda, maar aangezien we dezelfde betrokkenheid delen bij het welzijn van onze leerkrachten, leek het logisch om beide vragen, die hetzelfde cijfer als aanleiding hebben, samen te behandelen.

Het gaat over de cijfers uit het jaarrapport 2016 van AGODI. Daaruit blijkt inderdaad dat agressie tegen leerkrachten voor het eerst in een aantal jaren opnieuw is toegenomen. Een aantal jaren geleden was er een daling ingezet, sinds 2015 is ook het aantal arbeidsongevallen door agressie bij leerkrachten gedaald, maar in 2016 zijn de cijfers opnieuw gestegen. Zij zijn zo sterk gestegen dat 81 leerkrachten – dat moet worden genuanceerd op een totale leerkrachtenpopulatie van honderdduizenden – uitvallen door agressie op school. Uitgevallen betekent effectief niet meer in staat zijn om te werken voor een kortere of langere periode.

Wanneer we inzoomen op de cijfers, dan zien we dat AGODI aangeeft dat zowel agressie door leerlingen ten aanzien van leerkrachten als agressie door familieleden van leerlingen ten aanzien van leerkrachten aan het stijgen is.

Agressie is vaak een uiting van onmacht, frustratie of onbegrip en laat bij elk betrokkene, zeker bij leerkrachten die toch een vertrouwensrol vervullen ten aanzien van hun leerlingen, op langere termijn sporen na. Ook collega's en andere leerlingen op school kunnen vaak getraumatiseerd achterblijven.

Het is zeer belangrijk dat scholen een aantal handvatten aangereikt krijgen om daarmee om te gaan want het is evident dat geweld of dreiging op school ten aanzien van leerkrachten of wie dan ook van het personeel te allen tijde moet worden vermeden. De school is uiteraard bij uitstek naast het gezin de plek voor leerlingen waar ze tot ontwikkeling kunnen komen, waar ze zich veilig moet voelen en waar ze zich moeten kunnen ontplooien. Tegelijkertijd moet het voor leerkrachten en ander onderwijzend personeel een veilige werkomgeving zijn.

Minister, welke oorzaken en verklaringen ziet u voor het toegenomen aantal incidenten? Welke maatregelen kunt u nemen om de agressie op scholen en tegen leerkrachten in te perken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Zoals ik al vaker heb gezegd: elk geval van agressie is er uiteraard een te veel, niet alleen op school maar ook buiten de school. Daarover moeten we zeer duidelijk zijn. Sommige arbeidsongevallen komen tot stand door verbale agressie. Dat geldt voor onze samenleving tout court. Als ik de ongelimiteerde toename van verbale agressie via de sociale media bekijk, dan hebben we nog een hele weg te gaan.

Elke dag gaan er meer dan een miljoen leerlingen naar school en er staan iets meer dan 160.000 leerkrachten klaar om onze jongeren op te vangen. Dat betekent dat er heel veel rechtstreekse contacten zijn tussen leerlingen, ouders van leerlingen maar ook met en tussen personeelsleden, met positieve emoties, soms zeer hartelijke emoties, tot spanningen en zware conflicten. Ik vind het een beetje

kort door de bocht – herinner u mijn eerste zin, dat elk agressiegeval er een te veel is – om op basis van de evolutie van het aantal aangiften van arbeidsongevallen als gevolg van agressie, de conclusie te trekken dat de agressie zomaar toeneemt of afneemt. Dat kunnen we niet concluderen.

Ik wil de cijfers een klein beetje nuanceren. In 2016 zijn er 81 registraties. Dat is meer dan in 2015 en meer dan in 2014, maar minder dan in 2010, toen er 94 registraties waren. Op basis van recente informatie van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) zijn er voor 2017 48 aangiften gedaan. We zien dus plots een forse daling. Dat cijfer kan de komende weken nog oplopen omdat er voor Kerstmis misschien meer agressie was. We weten het niet. We zaten zeer laag. Indien het uiteindelijke resultaat voor 2017 een daling zou betekenen, zal ik daar geen algemene conclusie uit trekken. We moeten sowieso het probleem van agressie aanpakken, maar nu oordelen dat alles plots is gestegen? Het zou kunnen dat het nu weer plots gedaald is. We moeten bezorgd maar ook redelijk zijn en niet de bij pieken en dalen anders reageren.

Vorig jaar werd nog door iemand geopperd dat een stijging van de arbeidsongevallen door agressie een gevolg zou zijn van het M-decreet. Toen hebben we collectief onze verontwaardiging geuit. Maar hoe dan ook: elke vorm en elk geval van agressie is er een te veel, en daar moeten we heel veel aandacht voor hebben.

Wat kunnen we nu doen? De schoolbesturen zijn, zoals jullie weten, zelf verantwoordelijk voor de uitbouw van een integraal preventie- en reactiebeleid tegen grensoverschrijdend gedrag en het nemen van maatregelen om dat aan te pakken. Er is ook de federale welzijnswetgeving, die schoolbesturen verplicht om het welzijn van al hun personeelsleden te bewaken en te bevorderen.

Om scholen daarin te ondersteunen, heb ik een aantal initiatieven genomen. We zijn gestart met iets kleins: eind 2015 werd de brochure 'Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw schoolteam doeltreffend op pesten?' verspreid. Die vindt u op de website vlaanderen.be. Vanuit de ad-hocwerkgroep psychosociale risico's werden ook een aantal voorstellen gedaan. Onderwijsinstellingen en hun personeel worden geïnformeerd over de preventie van psychosociale risico's, onder meer via onze website. Specifiek voor instellingsbesturen en directies is er op de website ook een beleidsplan ter bevordering van het welzijn en welbevinden in onderwijs opgenomen. Zij zijn immers de eerste aanspreekpunten.

Dan is er ook de rol als bemiddelaar. U weet dat ik heel hard inzet op vertrouwenspersonen die, als ze de juiste vaardigheden hebben en als ze actief kunnen luisteren en doeltreffend communiceren, heel wat problemen op het vlak van psychosociale risico's kunnen voorkomen in onderwijsinstellingen. Ik heb in 2016 en 2017 in totaal 160 vertrouwenspersonen opgeleid. Vanaf nu tot en met maart organiseer ik opnieuw een reeks opleidingen voor 80 vertrouwenspersonen. We breiden elk jaar het aantal vertrouwenspersonen uit omdat ik echt geloof dat de preventieve aanpak het schoolklimaat kan bevorderen.

Ik kom tot de dingen die we nu doen. Ik heb net de nieuwe maatregel genoemd waarbij we extra vertrouwenspersonen gaan opleiden. Er zijn een aantal tools. Zijn die efficiënt? Ze zijn een initiatief van onze ad-hocwerkgroep psychosociale risico's, waar mevrouw Celis al vaak vragen over heeft gesteld. De tools zijn opgesteld door mensen met zeer veel expertise en terreinkennis. Zij vonden dit zinvolle initiatieven om scholen te ondersteunen in het omgaan met allerlei risico's. De opleidingsvereisten voor preventieadviseurs zijn vastgelegd volgens de federale welzijnswetgeving. In hun rol als bemiddelaar kunnen vertrouwenspersonen heel veel problemen in onderwijsinstellingen oplossen. Dat zien we echt op de vloer. Daar waar mensen met mensen omgaan, kunnen er conflicten ontstaan.

Om na te gaan of door de aanstelling van vertrouwenspersonen resultaten bereikt worden, organiseren wij in het voorjaar twee netwerkmomenten voor vertrouwenspersonen aangesteld in onderwijsinstellingen. De bedoeling is dat we goede praktijken kunnen uitwisselen, maar ook zien of er nog hiaten zijn, of er verbeteringen kunnen worden aangebracht in de opleidingen, of er voldoende effecten zijn enzovoort.

Arbeidsongevallen moeten om als arbeidsongeval erkend te worden, aangegeven worden bij AGODI. Voor andere incidenten zijn er andere kanalen: vertrouwenspersonen, de preventieadviseur, de diensten voor preventie en bescherming, het beleidsplan en de commissie over grensoverschrijdend gedrag die werd gehouden. Het is de taak van iedereen binnen onderwijs om blijvend aandacht te hebben voor grensoverschrijdend gedrag en andere vormen van ongewenst gedrag.

AGODI rapporteert in het jaarverslag van het agentschap hoeveel dossiers 'agressie van leerlingen tegen onderwijspersoneelsleden' het jaarlijks opstelt. De tabel bevat zowel de ingeleide dossiers als het aantal dossiers waarin een effectieve eis tot terugvordering van de wedde bij de ouders overgemaakt werd. In 2014 hadden we 46 dossiers van agressie met leerlingen met 12 eisen tot terugvordering; in 2015 hadden we 40 dossiers met 14 eisen tot terugvordering; in 2016 waren er 58 dossiers met 9 eisen tot terugvordering.

AGODI stelt niet in elk dossier de eis tot terugvordering. Dat gebeurt bijvoorbeeld niet bij incidenten in het lager onderwijs en het buitengewoon onderwijs. Het stellen van een eis tot terugvordering betekent ook niet automatisch dat AGODI effectief kan terugvorderen. Soms betalen ouders, soms richt AGODI zich tot de verzekering, soms ontstaat discussie over de aansprakelijkheid. Vaak blijkt het bewuste personeelslid uiteindelijk niet in die mate gekwetst te zijn dat hij zich afwezig moet melden. De vraag is dan wat de geleden schade is. In heel wat dossiers loopt de eis tot terugvordering nog altijd. Ik denk niet dat de terugvorderingsprocedure gewijzigd moet worden. Deze verloopt vrij zorgzaam en met oog voor de precaire situatie waarin jongeren zich soms bevinden.

Ik denk dat we op dit ogenblik geen bijkomende maatregelen moeten nemen, maar ik wacht de finale cijfers voor 2017 af om eventueel daar met u van gedachten over te wisselen. Weet dat het hoog op de aandachtsagenda staat en dat er echt wel wordt geïnvesteerd, onder andere door onze vertrouwenspersonen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, het doet mij echt deugd dat u zegt dat het hoog op de agenda blijft staan en dat het een bijzonder aandachtspunt is. We hebben daarjuist nog een vraag om uitleg gehad over het tekort aan leerkrachten. Als er mensen zijn die leerkracht willen worden, dan moeten we proberen hun aan boord te houden. Ik zeg niet dat het grootste gedeelte van degenen die afhaken in onderwijs, dat doen als gevolg van een agressieprobleem, absoluut niet. Maar ik ken er toch wel enkelen die zo onder de indruk waren van wat ze hebben meegemaakt in de school, dat dat voor hen de reden is geweest om te zeggen: 'Voor mij houdt het hier op, ik zoek wel een andere uitdaging.' Dat zijn waarschijnlijk mensen die in het onderwijs waren gebleven als ze dat niet hadden meegemaakt. Dat is een element waar we zeker aandacht voor moeten blijven houden.

Lesgeven is nog altijd een contactberoep. We moeten de integriteit van onze leerkrachten blijven bewaken. Dat is het meest fundamentele. Daar heb je gewoon recht op wanneer je in het beroep stapt. U verwijst naar de federale welzijns-wetgeving van 2014 die ervoor heeft gezorgd dat er in heel veel scholen inderdaad een preventiebeleid wordt gevoerd, en ook wel een goed preventiebeleid. Maar anderzijds hoor ik dat het in sommige scholen nog altijd heel moeilijk is om zich bijvoorbeeld tot vertrouwenspersonen te richten of om naar de algemene directie

te stappen en het probleem aan te kaarten, vanuit de angst dat het een welles-nietesspelletje gaat worden en men de boemerang in zijn gezicht zal terugkrijgen. Dat zijn dingen die ook gebeuren in bedrijven en op andere plaatsen. Het agressieprobleem is ruimer in de maatschappij vertegenwoordigd, daar hebt u zeker gelijk in. Het is er ook in wat je ziet en leest op de sociale media van mensen die je van haar noch pluim kent. Het is inderdaad een breder begrip. Er is ook de verkeersagressie. Je mag niet onderschatten wat je aan scheldtirades of opgestoken middelvingers krijgt wanneer eens iemand een fout maakt in het verkeer. Het zijn dingen die spijtig genoeg eigen zijn aan de maatschappij.

U hebt heel wat voorbeelden aangehaald van zaken die leven. Dat is bijzonder goed. De brochure en de website waar informatie kan worden gehaald, is bijzonder goed. Maar ik denk nog even aan de lerarenopleiding. Mensen die in de lerarenopleiding instappen, zijn doorgaans heel jonge mensen die nog heel wat levenservaring moeten opdoen. Zij moeten ook daar begeleiding en ondersteuning krijgen in klasmanagement, hoe ze specifiek met agressieproblemen moeten omgaan. De didactiek is dikwijls heel algemeen en bijzonder goed en geeft fundamenteel over een aantal zaken tekst en uitleg, maar het specifieke rond agressie, leerlingen die agressief zijn, die verbaal agressief zijn en agressie tussen collega's zijn aandachtspunten voor ons om mee te nemen in het debat over de lerarenopleiding.

Als laatste punt wil ik verwijzen naar de verantwoordelijkheid die bij de ouders ligt. Voor een school, voor leerkrachten, voor medeleerlingen en voor ouders van leerlingen is het fundamenteel dat iedereen op zijn verantwoordelijkheid wordt gewezen dat dergelijke dingen niet alleen niet getolereerd worden maar verder uitgepraat moeten worden. Het zit zelfs in basisscholen, waar het gedrag van bepaalde leerlingen in praatgroepen tussen ouders wordt besproken, en daar zijn de sociale media natuurlijk weer een ideale manier om te communiceren voor. In plaats dat het bekeken wordt tussen volwassen mensen, dat het uitgepraat wordt met een directie, dat het een conversatie wordt tussen ouders waarbij de agressie van de leerlingen wordt goedgepraat en ze langs alle kanten worden verdedigd, moet men met alle actoren samenzitten en bekijken hoe men daar verder mee omgaat. Er ligt ook bij de ouders een fundamentele verantwoordelijkheid om in het kader daarvan op te treden en te doen wat er bij de opvoeding van hun kinderen van hen wordt verwacht.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Dank u wel voor het antwoord van de minister en de aanvullingen van mevrouw Celis, waar ik het in globo mee eens ben. Uiteraard mogen we het probleem niet dramatiseren: daar heeft niemand wat aan. We zijn in onze Vlaamse scholen gelukkig ver van Amerikaanse toestanden verwijderd. We hebben er niets aan om het probleem op te blazen, want we willen net het lerarenberoep aantrekkelijk maken, en dan is een veilige schoolomgeving het minimum minimorum wat je mensen kunt aanbieden.

Ik heb een bijkomende vraag heel specifiek rond de werking en de opleiding van de vertrouwenspersonen. Ik weet niet of u daar vandaag wat dieper op kunt ingaan dan wel dat het voer is voor een vervolgvraag of voor het ter beschikking stellen bij het antwoord zodat we wat meer inzicht hebben in wat die mensen precies doen. Is er een aanbeveling voor een traject wanneer er een melding binnenloopt? Is dat anders bij de verschillende schoolbesturen?

Ik heb nog een aantal bijkomende bedenkingen. De beste manier om het op te lossen, is volgens mij via een vertrouwenspersoon. Dat is een interne kwestie die je best in een eerste fase intern behandelt. Maar als het geweld disproportioneel is of het probleem heeft te maken met een cultuur of een specifieke verhouding tussen een leerling en een bepaalde leerkracht of een schoolteam, is het misschien wel raadzaam dat er ook extern een rapportering of minstens een melding mogelijk is.

We hadden gisteren in de plenaire de discussie rond seksuele intimidatie en een app. Het is een open vraag: hebben we ook extern aan het schoolbestuur meldpunten nodig om het fenomeen misschien nog beter in kaart te kunnen brengen en monitoren, los van de schoolinterne vertrouwenspersonen die het probleem aan de wortel moeten aanpakken?

Het is belangrijk dat het vaak niet alleen om een schoolintern agressieprobleem gaat. Het gaat vaak over gecumuleerde agressie, thuissituatie en psychosociale problematieken buiten de school. Is het dan niet raadzaam dat ook andere actoren, zoals welzijnsactoren maar ook lokale overheden, een rol spelen? Ik heb zelf in het verleden als schepen van Onderwijs in Mechelen een convenant gemaakt met de stad, de politie, gezinsondersteuning en de scholen waarbij er trajecten werden uitgezet om jongeren zo lang mogelijk op een bepaalde school te kunnen houden en dus schoolextern bemiddelend te kunnen optreden, in het ergste geval met parket en politie. Dat waren de extreme gevallen. In eerste instantie gebeurde dat met gezinsondersteuning en andere welzijnsactoren om met de school, met het gezin en met de jongere zelf in dialoog te gaan. Wanneer dat niet lukte, was er een traject naar weer een andere school mogelijk. Er zijn zowel schoolintern als schoolextern met andere actoren, vooral uit de lokale gemeenschap, misschien nog wel versterkingen mogelijk.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal u de informatie over de opleiding voor vertrouwenspersonen bezorgen. Ik denk dat ik dit al heb beantwoord op een schriftelijke vraag.

Wat betreft de incidenten zijn er heel wat kanalen. Zoals u zelf zegt, zijn er de schoolinterne diensten waar een bemiddeling kan zijn, maar voor sommige feiten helpt dat niet. Je hebt ook de vertrouwenspersoon, maar er is ook de preventieadviseur. Je kunt contact opnemen met de dienst preventie op het werk, ook extern als je wil. Er is ook het toezicht via de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (WASO). Er zijn dus heel veel instanties waar je terecht kunt met je problemen. Je vindt dat allemaal in het beleidsplan en op de website van ons ministerie van Onderwijs.

Ik heb in de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag van een paar weken geleden een toelichting gegeven over wat er allemaal bestaat. Grensoverschrijdend gedrag ligt in dezelfde sfeer als mogelijke agressie, zeker als het grensoverschrijdend is. Daarom zijn dat ook interessante kanalen. Je kunt in dat verslag een en ander vinden.

Het blijft natuurlijk een zaak van mensen. Een school is een plaats waar heel veel mensen samenkomen in een opvoedkundige context, elk met zijn eigen rugzak. Er zijn kinderen die thuis zeer gewelddoos worden opgevoed. Er zijn kinderen die thuis alleen maar worden geconfronteerd met agressie. Die komen allemaal samen in één omgeving. Het is ook voor scholen een heel moeilijke omgeving om mee om te gaan. Daarom moeten de drempels om het te melden laag genoeg zijn. Daar ben ik heel gevoelig voor. Als u concrete voorbeelden hebt van scholen waar dat niet mogelijk is, dan stel ik voor dat u ze mij doorgeeft. Wij kunnen perfect via onze inspectie daar eens laten langsgaan.

Tot slot verwacht ik ook wat heil van het decreet Leerlingenbegeleiding, waarbij leerlingenbegeleiding een erkenningsvoorwaarde voor scholen wordt. Dat betekent dat je aandacht moet hebben voor de begeleiding. Aandacht hebben kan zeer preventief werken, ook om agressie te vermijden, niet tussen leraren maar tussen leerlingen en leraren.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, dank u wel voor het antwoord. Ik ben heel tevreden dat u het hoog op de agenda hebt staan en dat het voor u ook een enorm

aandachtspunt is. Alle kinderen hebben recht op onderwijs. Dat onderwijs moet kunnen worden gegeven in een veilige omgeving voor de kinderen maar zeker ook voor de leerkrachten.

Dat moet voor iedereen bijzonder duidelijk zijn. Soms zouden kinderen punten moeten krijgen omdat ze nog de moed hebben om elke dag in de school aanwezig te zijn, als je ziet hoe weinig aandacht ze vanuit de gezinssituatie krijgen. We moeten erover blijven waken en heel duidelijk stellen dat agressie nooit getoleerd wordt, niet van kinderen, niet van leerkrachten. Dat kan echt niet in een opvoedkundige situatie zoals in scholen.

Ik ben er al heel tevreden mee dat dit hoog op de agenda staat.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): We zullen verder samen met iedereen de problematiek opvolgen. Als we het lerarenberoep aantrekkelijk willen houden of nog aantrekkelijker willen maken, dan is een veilige werkomgeving essentieel.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over problemen met de verschillende inschrijvingsdata en het vastleggen van een gemeenschappelijke inschrijvingsdatum voor heel Vlaanderen – 661 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, op 30 juni – wat al even geleden is maar het is opnieuw relevant door het recente Transbaso-onderzoek – schreef het lokaal overlegplatform (LOP) secundair onderwijs Sint-Niklaas-Temse, na overleg met de LOP's en de scholen uit de regio Waasland en Dendermonde, een brief naar de parlementsleden waarin ze oproepen om te gaan voor vaste inschrijvingsdata geldig voor heel Vlaanderen vastgelegd door de Vlaamse overheid. De redenen waarom het LOP daarvoor pleit, zijn legio.

De spelregels van het inschrijvingsrecht zijn ingewikkeld, en ouders en leerlingen worden geconfronteerd met een wirwar aan inschrijvingsdata. Dit heeft als gevolg dat alle kinderen in Vlaanderen onder druk staan om steeds vroeger een studiekeuze te maken, en net de meest kwetsbaren vinden hierin moeilijk hun weg.

Basisscholen en centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) stellen steeds meer de vraag om keuzehulp in het eerste trimester of zelfs al in het vijfde leerjaar te plaatsen. Vooral 9kansrijke ouders stappen al in het vijfde leerjaar naar de CLB-infomomenten. In heel wat scholen moet je tegenwoordig inschrijven nog voor de opendeurdagen hebben plaatsgevonden. De huidige toestand met verschillende inschrijvingsdata is voor de ouders en leerlingen niet alleen verwarrend, maar ook niet transparant.

Pedagogisch zou het beter zijn om zo laat mogelijk in het schooljaar in te schrijven. Een hele groep kinderen en ouders is ruim anderhalf jaar voor de effectieve overgang naar het secundair onderwijs reeds bezig met het keuzeproces van het kind. Het keuzeproces wordt zo nog vervroegd in tegenstelling tot de algemene consensus dat we het keuzeproces van kinderen beter uitstellen.

Vanwege concurrentiële redenen is het zeer moeilijk voor LOP's om zulke beslissing in een ruimere regio te nemen. Als in omliggende gemeenten of regio's al vroeg

wordt gestart met inschrijvingen, dan voelen de scholen in aangrenzende gemeenten of regio's zich verplicht om hierin mee te gaan. Zo ontstaat tussen scholen een wedloop om als eerste inschrijvingen te organiseren. Zo zijn de scholen in een stad als Gent verplicht om mee te gaan met dezelfde datum als de inschrijvingen in de rand. Anders vreest men een stadsvlucht, vooral dan voor kinderen van ouders met een hogere socio-economische status (SES).

Het installeren van vaste inschrijvingsdata – geldig voor heel Vlaanderen – brengt niet alleen volledige transparantie voor ouders en leerlingen, maar bespaart ook veel energie omdat niet langer jaarlijks lokaal of in de LOP's een nieuwe tijdslijn vastgelegd moet worden.

Opvallend is dat deze bevindingen bevestigd werden in het recente Transbaso-onderzoek. Een van hun aanbevelingen is om de inschrijvingen later van start te laten gaan. Ze verwijzen naar het feit dat kansrijke ouders en kinderen al in het vijfde jaar scholen bezoeken. Zo start het keuzeproces voor het secundair onderwijs voor sommige kinderen al in het jaar dat ze 11 worden. Transbaso haalt eveneens aan dat het ontmoedigend is voor leerkrachten in het basisonderwijs. Zij stellen vast dat hun inspanningen in verband met oriëntering in het zesde jaar basisonderwijs niet zinvol zijn aangezien een groot deel van de leerlingen al heeft gekozen.

Minister, wat vindt u van de genoemde problemen en ontwikkelingen als gevolg van de zeer verschillende inschrijvingsdata? Bent u gevoelig voor het argument dat vooral leerlingen uit kansarme gezinnen hiervan de dupe zijn? Wat met de keuze voor uitstel van studiekeuze?

Bent u het ermee eens dat een gemeenschappelijke inschrijvingsdatum de genoemde problemen kan verhelpen? Bent u het ermee eens dat een gemeenschappelijke inschrijvingsdatum eveneens zou helpen bij het vermijden van kampeertoestanden en het probleem van dubbele inschrijvingen?

Wilt u initiatief nemen om in afwachting van een wijziging van het Inschrijvingsdecreet alvast een gemeenschappelijke inschrijvingsdatum voor heel Vlaanderen te onderzoeken en in te voeren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Meuleman, in de commissie van 12 oktober heb ik gezegd dat ik ook signalen ontvang dat het draagvlak om later op het jaar te starten met de inschrijvingen in het secundair onderwijs stapsgewijs groeit. Bij de opmaak van het huidige Inschrijvingsdecreet is er gekozen om ruimte in te bouwen voor lokale autonomie. Het decreet bepaalt de startdatum, maar dit is voor de scholen geen verplichting tot starten op die datum. Het kan later.

We zien dat heel wat scholen en soms zelfs hele regio's omwille van een betere studietoets en schoolkeuzebegeleiding liever wat later zouden willen starten met inschrijven, maar dat ze dat niet doen als de omliggende scholen niet mee opschuiven vanwege de onderlinge concurrentie. Dat signaal geeft men niet enkel vanuit het LOP Sint-Niklaas-Temse, maar ook vanuit andere steden met een centrumfunctie voor secundair onderwijs krijg ik dezelfde boodschap zoals van het LOP Antwerpen en het LOP Gent.

Er wordt gevraagd om de inschrijvingen later in het schooljaar te laten starten en dit te verankeren via een centrale tijdslijn. Ik ben dit genegen. Het zou inderdaad ook de problematiek van dubbele inschrijvingen moeten beperken en kan een opstap zijn naar een centrale aanmeldingsprocedure. Ik ben daar niet tegen, maar heb wat vragen bij wat de taak is die de overheid moet vervullen.

Een centrale tijdslijn zal niet alles oplossen en zal natuurlijk niets veranderen aan het feit dat kansrijke ouders en kinderen al in het vijfde leerjaar secundaire

scholen bezoeken of infomomenten door het CLB bijwonen. Het hoeft op zich ook geen probleem te zijn dat ouders zich tijdig informeren. Dat ouders verschillende scholen willen bezoeken en zich tijdig willen informeren, vind ik op zich een goede zaak. Maar het is wel jammer als dat noodgedwongen gebeurt omdat de inschrijvingen starten vóór de opendeurdagen of voor de infosessies plaatsvinden. Dat betekent immers dat degenen die wachten tot het zesde leerjaar, effectief te laat zijn om scholen te bezoeken voor ze moeten kiezen. Inschrijvingen voor het eerste jaar secundair onderwijs later in het schooljaar laten starten, geeft basisscholen en CLB's meer ruimte om leerlingen en hun ouders te begeleiden in het maken van een goede keuze. Dit zal volgens mij alle leerlingen ten goede komen.

Afhankelijk van hoe we nu verder afspreken, kan ik daarin initiatief nemen of het parlement. Ik luister graag naar de verschillende standpunten.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben blij met de opening die u alvast maakt. Ik heb het antwoord dat u hebt gegeven aan de LOP-voorzitters, gezien. U zegt daarin ook dat u dit niet ongenegen bent maar dat het aan het parlement is om initiatief te nemen. Dat heeft u eerder niet tegengehouden om toch in te grijpen. Misschien kunt u dit in dezen ook doen. Het is misschien wat moeilijker omdat de oppositie er niet bij zit deze keer.

Het is toch aangewezen omdat er een grote roep is vanuit de praktijk. Het is nefast om kinderen al in het vijfde leerjaar een studiekeuze te laten maken.

Om op je 10e of 11e in het vijfde leerjaar al te moeten bezig zijn met je studiekeuze, is te vroeg. Ik ben dan ook benieuwd naar de reacties van de andere fracties aangezien u daar ook op wacht.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ken de scholengemeenschap Sint-Niklaas zeer goed, om niet te zeggen dat ik mevrouw Vercauteren daar zelf zeer goed ken.

In het licht van de dubbele inschrijvingen moeten we erover waken dat dit niet gebeurt. Dubbele inschrijvingen geven voor scholen problemen. Je maakt klasroosters, zet leerkrachten in, verdeelt lokalen en neemt moeilijke beslissingen over het al dan niet splitsen van klassen op basis van het aantal leerlingen dat je denkt te zullen hebben. Als leerlingen dan toch niet opdagen omdat ze in een andere school zitten, dan geeft dat problemen – ook voor de andere school, omdat ze meer leerlingen hebben dan verwacht.

Het feit dat de inschrijvingsdata steeds vroeger vallen, nog voor leerlingen goed en wel weten welke studierichting ze zullen kiezen, is inderdaad geen goede zaak. Het pleidooi om later op het jaar in te schrijven, als alle infodagen gepasseerd zijn, is een goede zaak. Dat is vooral voor leerlingen die twijfelen tussen scholen die gelegen zijn in verschillende steden. In mijn regio bijvoorbeeld zijn er scholen in Sint-Niklaas, Hamme, Lokeren, Dendermonde en Beveren. De inschrijvingsdata zijn niet op elkaar afgestemd, waardoor je de facto dubbele inschrijvingen krijgt. Een meer eenvormig moment van inschrijvingen zou voor veel scholen een goede zaak zijn. Dan komt natuurlijk de discussie wat 'later' betekent. Men moet de boel natuurlijk georganiseerd krijgen. Dat moeten we zeker nog verder bekijken.

Dat is echter nog iets anders dan CAR's (centraal aanmeldingsregister) met dubbele contingenteringen uniform uitrollen over heel Vlaanderen. Dat is een andere discussie dan deze naar aanleiding van deze vraag om uitleg, zijnde over de datum.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik wil me aansluiten bij het pleidooi van mevrouw Meuleman, vele LOP-voorzitters en eigenlijk ondersteund door de minister. We hebben effectief belang bij uniformiteit, zowel naar schoolorganisatie als naar concurrentiewedloop als naar gelijke kansen voor alle ouders om hun kinderen in te schrijven. Het uitstel van de inschrijvingsdatum en het uniformiseren over heel Vlaanderen, is iets wat we absoluut moeten overwegen. Er bestaat volgens mij ook een groot draagvlak voor.

Uiteraard zal niemand het kinderen en hun ouders kwalijk nemen dat ze zich uitgebreid informeren. Het tegendeel is eerder zorgwekkend. Het is absoluut niet problematisch als dit vroeg begint, maar ik vind het wel de taak van de overheid om duidelijk aan te geven dat er na uitgebreide keuze er één moment is waarop iedereen gelijke kansen heeft om zich in te schrijven. We moeten die gelijke kansen ook maximaal garanderen voor alle kinderen, aangezien we weten dat nu eenmaal hoogopgeleide of kansrijke ouders zich veel sneller informeren dan de anderen.

De dubbele inschrijving is geen goede zaak en maakt het alleen maar ingewikkelder. Als we daar in één klap vanaf geraken, dan kan dat zeker op onze steun rekenen.

Er zijn alvast drie partijen vragende partij om het Inschrijvingsdecreet op een constructieve manier aan te passen en te vereenvoudigen. Ik hoor dat bij Groen, CD&V en sp.a. We blijven uiteraard, ook in het kader van het Inschrijvingsdecreet, voorstander van een sociale mix. Als dat voor sommigen niet langer wenselijk is, dan moeten we toch niet nalaten om het decreet in die zin aan te passen dat de inschrijvingen en de kans op de juiste schoolkeuze voor alle kinderen gegarandeerd zijn en dat er geen wedloop naar vroeger, vroeger, vroeger ontstaat. Early tracking vinden we geen goede zaak voor een juiste studiekeuze. Dit element in het Inschrijvingsdecreet noopt daartoe. Dit moeten we alvast proberen aan te pakken.

Wat dat CAR betreft: als elke stad of elk LOP daar in een eerste fase al mee zou beginnen, dan zou dat heel wat oplossen. Ook in regio's waar er geen acuut plaatsgebrek is, is dit wenselijk en zinvol. Als u het mij vraagt, is het nog gemakkelijker om het Vlaanderenbreed te doen omdat je nu eenmaal onderwijsregio's hebt en stromen die breder zijn dan LOP-gebieden waar jongeren schoollopen. Soms heeft dat te maken met een busverbinding of de ligging van een secundaire school. Laat ons daar ook aandacht voor hebben. Laat ons dat centraal aanmeldingsregister toch maar overwegen, al was het maar om ook in dezen de planlast terug te dringen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik kan vanuit onze fractie alleen maar volmondig ja zeggen op één datum die later valt en één centraal aanmeldingsregister. Er bestaan daar teksten over die herlezen en herschreven zijn. Dat materiaal is voorhanden.

Tegenover een gefaseerde invoering in beperkte zones om het dan uit te breiden naar de rest van Vlaanderen, zoals ik hoor bij de heer Daniëls en mevrouw Gennez, staan we wat sceptisch, vooral vanuit de praktijk. Als we naar LOP-voorzitters en directies luisteren, dan zeggen ze dat we ook eens moeten gaan spreken met de gebieden die niet in het LOP zitten maar in de omgeving. Er zal wel altijd iemand een buur zijn. Als het in een bepaald LOP-gebied geregeld is maar als ze dan bij de burens hun goesting doen zonder CAR, zonder vaste datum, dan zullen er altijd problemen blijven bestaan.

De vraagsteller verwees naar de open brief en de situatie in Oost-Vlaanderen, Gent-Sint-Niklaas, waar het nog net iets moeilijker is. Wie er ook het initiatief neemt met betrekking tot het inschrijvingsrecht, voor een groot stuk van het Vlaamse Gewest zijn Brussel en Wallonië een buur. Dat geldt vooral voor Brussel en de Rand. Het zou niet onverstandig zijn, mochten we naar één datum gaan voor de Nederlandstalige scholen in Brussel en de Rand, dat dit wordt besproken

met de Franse Gemeenschap. Dezelfde fenomenen spelen zich daar af, zeker in zeer veel taalgemengde gezinnen. Met een zeer grote krapte aan scholen is er een voordeel aan één datum.

Ik onderschrijf dat hoe later op het jaar het voor ouders en kinderen en scholen veel evidentier is om kinderen te oriënteren. Voorzitter, ik denk zelfs dat we in de teksten die we hebben voorbereid, de datum voor het secundair onderwijs zeer laat hebben gelegd. Dat heeft natuurlijk gevolgen voor sommige groepen in het onderwijs, zoals de CLB's. Maar we hebben binnen de groep schrijvers gezegd dat dit dan maar moet.

Minister, er is veel goede wil, misschien niet over alle punten. Laat ons als goed voornemen voor 2018 tijdens de komende weken kijken hoe we dit snel kunnen regelen. Wat mij betreft mag dat met zo veel mogelijk partners rond de tafel, als het maar gebeurt.

Kathleen Helsen (CD&V): Omdat ik heb meegeschreven aan een aantal voorbereidende teksten, wil ik ook even iets zeggen. Het verlaten van de datum is nooit een discussiepunt geweest. We hebben die inderdaad vrij laat gesteld in functie van een goede studiekeuze en een goede oriëntering van leerlingen. Volgens mij is daar niet veel discussie over.

Daarnaast hebben we in de hoorzittingen kunnen vaststellen – en dat hebben we ook opgenomen in de teksten – dat het niet alleen belangrijk is om na te denken over de datum vanaf wanneer kan worden ingeschreven maar ook tot wanneer.

Er is namelijk heel duidelijk naar voren gekomen dat het voor scholen vandaag heel moeilijk is om een echte start te nemen op 1 september, omdat er nog heel veel bewegingen en late inschrijvingen zijn in de loop van september. Voor de goede organisatie van een schooljaar is het belangrijk dat de scholen een lessenrooster kunnen opmaken en opdrachten kunnen geven aan leerkrachten, zodat ze vanaf 1 september met het schooljaar kunnen beginnen, en niet op 1 oktober, door die grote wijzigingen.

Ik denk dus dat ook de datum tot wanneer leerlingen zich in de school voor een bepaalde richting kunnen inschrijven, van belang is. Het is ook belangrijk dat leerlingen zich slechts in één school kunnen inschrijven, en niet in vijf scholen tegelijk, zodat de problematiek van de dubbele inschrijving ook is opgelost.

Er zijn dus vele goede redenen om de datum voor heel Vlaanderen duidelijk vast te leggen, voor iedereen op hetzelfde moment, vanaf wanneer tot wanneer. Zowel de scholen als de CLB's moeten zich aan het einde van het schooljaar organiseren in functie van een goede begeleiding van leerlingen, een goede keuze die leerlingen en ouders moeten kunnen maken, en ook een mooie, degelijke start van het nieuwe schooljaar.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb hier eigenlijk op alle banken positieve reacties gehoord op het principe dat de inschrijvingsdatum één datum wordt. Ik ben zeker bereid, collega De Ro, om het ook eens met de Franse Gemeenschap te bekijken. Nu we zeer constructief onderhandeld hebben over de paasvakantie, zit er misschien nog wel wat meer in, wie weet.

De vraag is natuurlijk of alles aan elkaar gekoppeld is. Ik voel dat daar een consensus over is. Wat het centraal aanmelden betreft, heb ik mij ook niet negatief uitgesproken. Ik ben zelfs bereid om te kijken – ze zijn daar al lang mee bezig bij onze administratie – of wij zo'n platform kunnen aanbieden. Ik maak me er wel wat zorgen over om dat over heel Vlaanderen te doen. Daar moeten we nog eens

ten gronde over van gedachten wisselen. Je kunt dat gefaseerd doen, en kijken of dat tot problemen leidt. Er zijn een paar uitzonderingen, maar doorgaans zijn die gebieden goed afgebakend en loopt dat goed. Er zijn zones waar er echt geen enkel probleem is, en ik wil in het kader van Tarra nu niet in de omgekeerde situatie komen dat ik plots een hoop extra verplichtingen ga opleggen. Globaal gezien voel ik daar weinig weerstand, alleen over de uitwerking ervan is er nog wat discussie.

Het derde luik van de maatregel, het al of niet behouden van de maatregelen die de sociale mix moeten bevorderen, daar knelt het schoentje, ook bij de onderwijsverstrekkers. Er zijn er die echt de afschaffing daarvan vragen, omdat ze zeggen dat het te veel papier en te weinig rendement is. Er zijn er die vragen om dat te behouden en te versterken. Daar zitten we dus niet op één lijn. Voor mij is het nu van belang om te weten of we daar getrapt in kunnen werken, of dat het een akkoord over het geheel moet zijn. Maar ik heb begrepen, voorzitter, dat u aanbiedt om nog eens samen te zitten met de partijen. Voor mij is dat perfect. Zeker wat die inschrijving betreft, wil ik ook zelf initiatief nemen, omdat ik weet dat men daar over alle partijen heen akkoord is. Collega Daniëls heeft wel een punt: je moet dan nog eens kijken welke datum dat dan is. Maar ik heb begrepen dat daar ook voorstellen over gedaan zijn. We laten het nog even aan het overleg.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ideaal komt er een nieuw Inschrijvingsdecreet dat inderdaad voor één inschrijvingsdatum en voor een centraal aanmeldingsregister gaat en dat, wat ons betreft, ook die sociale mix behoudt. Dat is goedgekeurd door alle partijen die in de vorige legislatuur rond de tafel zaten. Ik zie niet in wat daar nu het probleem zou zijn om te landen. Ik heb toch een lichtblauw vermoeden dat dat niet meer zal lukken, aangezien een aantal versies van teksten al maandenlang stof liggen te vergaren.

Ik zou er dan in tweede instantie voor pleiten om inderdaad voor die centrale inschrijvingsdatum te gaan. Men moet zich daar niet verschuilen achter de lokale autonomie. Het veld zegt zeer duidelijk: wij willen die autonomie niet, wij willen een overheid die de lat gelijk legt, om de concurrentie tussen stad en rand uit te schakelen en om dubbele inschrijvingen uit te schakelen. Het veld vraagt zeer duidelijk aan de overheid om daar initiatief te nemen.

Als er één datum komt, zal ook blijken dat het nodig zal zijn om met zo'n centraal aanmeldingsregister te werken, omdat je anders die concurrentie tussen stad en rand niet uitschakelt en nog een vlucht in de hand werkt en eventueel ook het kamperen weer zult aanmoedigen. En dat willen we zeker vermijden.

Ik denk dat die twee zaken hand in hand zullen moeten gaan. Voor mij begint u met een vaste datum, en dan zal blijken dat een centraal aanmeldingsregister nodig zal zijn, maar idealiter voert u dat meteen samen in. Ik hoor zeer duidelijk 'ja' bij CD&V, Open Vld, sp.a en bij ons. Ik hoor de N-VA nog wat aarzelen: 'We moeten nog kijken wat die datum moet zijn, en dat mag ook niet te laat zijn, want organisatorisch moet men de zaken ook rond krijgen en zo.' Ik denk dat het veld zeer goed weet waar die datum voor hen zou moeten worden gelegd, namelijk zo laat mogelijk, maar zodoende dat alles toch nog haalbaar blijft.

We moeten ons niet verschuilen achter die praktische schoolorganisatorische argumenten, want ik denk dat het veld daar wel uit zal komen. Ik hoop dat ook de N-VA in dezen bereid zal zijn om mee te stappen in op zijn minst die centrale inschrijvingsdatum, mijnheer Daniëls.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de invoering van twee soorten getuigschriften basisonderwijs – 667 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, deze vraag is ingediend op 13 december en is intussen een klein beetje achterhaald, maar ik heb nog wel een aantal vragen. Ik was weer getrapt te werk gegaan. Ik had gevraagd om het invoeren van de twee getuigschriften, waar we absoluut geen voorstander van zijn en waar de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) volgens ons een beter alternatief voor heeft uitgewerkt, op zijn minst uit te stellen. Maar aangezien dat zal gebeuren in Onderwijsdecreet XXVIII, zou ik u willen vragen om het niet alleen uit te stellen, maar het meteen ook af te stellen. Dat was sowieso het tweede deel van mijn vraag.

De Vlor heeft al in een aantal adviezen zeer duidelijk gezegd dat hij die twee getuigschriften echt niet zien zitten. Zij vrezen dat er dan echt met A- en B-kindjes zal worden gewerkt en dat men nog vroeger kinderen in een bepaalde richting zal duwen, al van in het lager onderwijs. Zij zijn daar zeer beducht voor. Het gaat in tegen ontwikkelingsgericht werken. Wij denken daar ook zo over.

De vraag die nog overeind blijft en waar ik graag nog een antwoord op zou hebben, minister, is: bent u in de tijd dat het nu uitgesteld is en het jaar dat u nog hebt voor de modernisering van het secundair onderwijs, het duaal leren en de invoering van de eindtermen, en dus ook dat dubbele getuigschrift, bereid om te onderzoeken of het alternatief dat de Vlor voorstelt, geen beter alternatief is dan te werken met de A- en de B-getuigschriften, zoals het nu naar voren is geschoven?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Meuleman, in Onderwijsdecreet XXVIII stellen wij inderdaad voor om de invoering van de twee getuigschriften een jaar uit te stellen. Het is heel eenvoudig. De modernisering van het secundair onderwijs zal een jaar later effectief starten, en dan vinden we het logisch dat een maatregel die daaruit voortvloeit en die gekoppeld is aan nieuwe toelatingsvoorwaarden tot dat gemoderniseerde secundair onderwijs, chronologisch ook spoort. Het is dus vanuit een bezorgdheid van hygiëne dat we dat op die manier doen.

Wat betreft de argumenten om ertegen te zijn, ben ik wat verbaasd over sommige uitspraken. Wat wij voorstellen, is geen document dat er zomaar bovenop komt voor de scholen. Het getuigschrift zal in de plaats komen van drie zaken die een school nu moet opmaken voor elk kind dat geen getuigschrift basisonderwijs krijgt. Nu heb je een situatie waarbij iemand ofwel zijn getuigschrift krijgt, ofwel niets. Dan heb je precies een hele loopbaan in het lager onderwijs gevolgd, en heb je op het einde niets. Wat moet er dan wel zijn? Een verklaring met het aantal en de soort gevolgde jaren lager onderwijs, een schriftelijke motivering waarom het getuigschrift basisonderwijs niet toegekend wordt, en een schriftelijke verklaring met aandachtspunten voor de toekomst. Die drie documenten vervallen zodra het getuigschrift bereikte doelen zal worden uitgereikt. Er komt in de toekomst dus één document in plaats van de huidige drie.

Bovendien wordt bij de uitwerking van het model voor het getuigschrift maximaal gestreefd naar het beperken van de planlast voor de scholen. We zijn daarover in overleg gegaan met de onderwijsverstrekkers en de pedagogische begeleidingsdiensten om te kijken hoe we dat zouden doen, en er is voor gekozen om per domein – bijvoorbeeld binnen het domein Nederlands: spreken, taalbeschouwing,

lezen – aan te geven welke doelen door de leerling die geen getuigschrift haalde, wel behaald zijn.

Collega Meuleman, in het voorstel van de Vlor om alle kinderen op het einde van basisonderwijs hetzelfde getuigschrift te geven met een niet-bindend advies over het vervolg, is niet uitgeklaard wie zou moeten of kunnen beslissen over waar het kind dan terechtkomt in het secundair onderwijs, in 1A of 1B. Laten we dat over aan de ouders, wetende uit onderzoek dat de keuze voor 1A of 1B ook beïnvloed wordt door de socio-economische status van de ouders? Laten we het eerst over aan de school, die het kind nog niet kent? Persoonlijk denk ik dat het een waardering inhoudt voor het traject dat een basisschool met een kind afgelegd heeft om die basisschool te laten bevestigen welke doelen een kind in dat basisonderwijs bereikt heeft en die inschatting ook mee te maken in de verdere schoolloopbaan van een kind. Daarom vind ik de maatregel een goede maatregel, maar u kunt daarover natuurlijk van mening verschillen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik verschil daar inderdaad van mening over. De Vlor verschilt daar ook van mening over. Zij zeggen: draai het om, geef iedereen een getuigschrift. Koppel daaraan een niet-bindend, maar toch duidelijk advies. Zeg waar bepaalde kinderen bepaalde doelen niet hebben bereikt. Geef dat zeer goed mee, ook in dat getuigschrift basisonderwijs dat wordt uitgereikt. Stuur ze niet meer zonder getuigschrift naar het hoger onderwijs of het veld in, maar duid wel goed aan waar nog moet worden geredieerd. En dan kunnen ouders of kinderen inderdaad in uitzonderlijke gevallen zeggen dat ze het toch willen proberen. Dan weet men ook wel zeer goed waar men aan toe is, ook in de vervolgschool. Dan ga je kinderen niet verplicht de B-stroom of de A-stroom laten volgen, maar is er toch nog een soort beslissingsrecht en inspraak van het kind en de ouders. Als je dat nu bindend maakt, is dat voor ons toch zeer determinerend en ontnemt dat kinderen zeer vroeg, al van in het lager onderwijs, kansen. Daar hebben wij problemen mee.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Ik had dezelfde vraag in het kader van het uitstel van de modernisering van het secundair onderwijs. Ik had deze week mijn oog al laten vallen op het ontwerp van Onderwijsdecreet XXVIII. Daarin stond het uitstel van de twee vormen van getuigschrift basisonderwijs aangekondigd. We hadden die aankondiging inderdaad wat aangegepen om te pleiten voor het Vlor-advies, omdat we inderdaad denken dat je nu al vanaf het zesde leerjaar effectief determineert naar A- of B-stroom, en de keuzevrijheid voor ouders en kinderen heel beperkt houdt. We weten ook dat de terugstroom vanuit de B-stroom naar de A-stroom vandaag minder dan 4 procent is. Dat is dus een vorm van 'early tracking' die kinderen al heel, heel jong het recht op die algemene vorming de facto ontnemt.

Ik denk dat het Vlor-advies een beter advies is. Het keert de situatie inderdaad om, geeft iedereen een getuigschrift basisonderwijs, geeft ook aan wat nog pijnpunten zijn bij bepaalde jongeren die een aantal competenties en doelen niet hebben verworven. Een eerste graad is ook altijd een remediërende graad, een brede graad met een aantal functies: naast remediëring en basisvorming ook verdieping. Ik denk dat we effectief beter het Vlor-advies zouden implementeren. De principes zijn dezelfde, alleen vertrekt dit van een positievere benadering van de keuzevrijheid voor ouders en kinderen en gaat dit in tegen het principe van 'early tracking', waar wij absoluut geen fan van zijn. Ik denk ook niet dat dat een groot ideologisch verhaal is.

Ik zou ook de partners in de meerderheid durven op te roepen om voor dat bouwsteentje uit de hervorming van het secundair onderwijs, dat zich eigenlijk vooral in

het basisonderwijs situeert, de beslissing minstens te heroverwegen. Alvast Groen en sp.a zullen steun verlenen. De Vlor zal applaus geven. Als u niet de hele modernisering heroverweegt, zoals ik deze ochtend heb begrepen, dan kunt u het misschien toch stapje voor stapje doen. Collega Daniëls, u bent altijd voor gecibleerde maatregelen. Dit is er eentje die we zeer gecibleerd zouden kunnen aanpassen, met een minimum aan inspanning, een maximum aan resultaat en keuzevrijheid, en vooral met als doelstelling een betere studiekeuze voor elk kind.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ben blij, collega Gennez, dat mijn vroegere didactische kwaliteiten blijkbaar impact hebben. U leert bij, alleen gebruikt u het natuurlijk wel zeer eclectisch: de ene keer wel en de andere keer niet.

Laat ons even ernstig zijn, collega's. Ik vind het jammer dat een volgens mij zeer goede maatregel hier op flessen wordt getrokken. Vandaag de dag is het zo. Beeld je in: je zit in het lager onderwijs, 12, 13, 14 jaar, je bereikt de doelen niet, je gaat naar de B-stroom, en je komt toe in het secundair onderwijs – en in mijn vroegere school heb ik er veel zo zien toekomen – met niets. Met niets, alleen je identiteitskaart waarop staat dat je 14 jaar bent geworden. Dat is je toegangsticket voor het secundair onderwijs.

Wat we nu doen, is een document waarop wel degelijk staat wat die jongere wél verworven heeft. Dat is ten eerste al een opsteker voor die jongere en voor die ouders: ze hebben daar niet zes, zeven, acht jaar voor niets rondgelopen. Neen, ze hebben wel degelijk bepaalde doelen wél gerealiseerd. Dat staat daarop. Ten tweede is het voor de secundaire school waar de jongeren toekomt, ook wel handig om te weten wat die wel bereikt heeft. Ik kan u zeggen dat de diversiteit van leerlingen die in 1B zitten, zeer groot is. Dan is het wel handig om te weten, ook als je je klassen samenstelt, wie je waar zet, omdat je weet hoe de vork in de steel zit voor je leerlingen.

De andere kant van het verhaal is dat ons huidige getuigschrift basisonderwijs eigenlijk alleen getuigt van het feit dat je in het basisonderwijs bent geweest. Het getuigt niet van wat je al of niet bereikt hebt. Doe met mij de proef. Je gaat naar een secundaire school en je zegt daar bij de inschrijving: ik kom van die lagere school en dit is mijn rapport. Die secundaire school zal met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zeggen waar die jongere raakt. Dat is toch al te gek? Dat is al te gek, omdat het ene getuigschrift het andere niet is. Met deze maatregel maken we dat getuigschriften getuigen van wat die jongere beheerst, op basis van – en nu komt het langste Scrabblewoord aller tijden – eindtermgerelateerde leerplandoelstellingen. Mevrouw Gennez, dat is een woord dat wij samen in de vorige regering nog in het masterplan secundair onderwijs hebben ingeschreven: eindtermgerelateerde leerplandoelstellingen. *(Opmerkingen)*

Ik weet niet in welke sp.a u tegenwoordig zit, maar de verandering van logo is blijkbaar ook helemaal een andere sp.a. Dat is handig voor de mensen. Uiteindelijk weet niemand nog waarvoor jullie staan. In elk geval staat dat wel in het masterplan secundair onderwijs dat we samen hebben goedgekeurd.

Dit is een goede maatregel, zowel voor de leerling als voor de ouders als voor de leerkrachten als voor het secundair onderwijs. Doe dit nu alstublieft niet af als een slechte maatregel, want dat is echt de realiteit onrecht aandoen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Collega's, ik wil hier nog even op ingaan, omdat het mij een beetje teleurstelt dat jullie ervoor ijveren om het getuigschrift niet verplichtend en dus meer vrijblijvend te maken. Met deze maatregel hebben wij wel

getracht om het getuigschrift zijn waarde te geven. Het feit dat jullie ervoor blijven ijveren om dat vrijblijvend te houden, getuigt eigenlijk van een beetje minachting voor het basisonderwijs, eerlijk gezegd. Daarom stoort het mij ook. Als een school aanraadt om naar een B-stroom te gaan, is dat niet omdat die leerling nog enkele pijnpunten heeft die moeten worden weggewerkt. Dat is omdat men een heel proces met die leerling is gegaan, en men er niet in slaagt om tot die eindtermen en die einddoelen te komen.

Men slaagt er gewoon met die leerlingen niet in om op 11 jaar, op 12 jaar, op 13 jaar, desnoods nog op 14 jaar, tot die eindtermen te komen. Soms ziet men al op 10 jaar dat men er niet gaat komen, dan krijgt die leerling een individueel plan en tracht men zelfs om naar die B-stroom toe te werken op 12 jaar zodat de leerling toch niet te veel leeftijd verliest.

Als men een B-attest geeft in het basisonderwijs, is dat een heel doordachte beslissing. Ik vind het dan ook een absolute meerwaarde dat we de leerlingen met een getuigschrift naar het secundair onderwijs sturen waarin staat wat ze wel en niet verworven hebben zodat ze een goede basis hebben en een goede start kunnen nemen in die B-stroom.

Ik vind het echt spijtig dat jullie dat vrijblijvend willen houden omdat het juist de kracht is om met een goede basis te kunnen vertrekken. (*Opmerkingen van Caroline Gennez*)

We mogen de waarde van wat leerkrachten doen en het proces dat ze doormaken, niet onderschatten. Zulke beslissingen gebeuren nooit ondoordacht.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik wil teruggrijpen naar het verslag van Monard een tijd geleden. Een van de pijnpunten was dat er een te grote spread zit in de B-stroom. Ik ben het niet eens met de Vlor. Want ik erken wel, mevrouw Gennez, wat u zegt: het is eigenlijk niet echt ideologisch is. Dat is juist, wij proberen hier het beste te doen voor de leerling. De vraag is: wat is het beste? Zoals de Vlor het voorstelt, is dat weer iets heel destructiefs: iedereen krijgt wel een attest, maar de tekorten worden opgelijst. Terwijl wij nu net zeggen: het is A of B. De klassenraad kan iemand toch toelaten, maar het wordt nooit overgelaten aan de keuze van de ouders alleen. Het is een A of een B. Tegelijk geven we in de B-stroom vier uur extra algemene vorming, net om de kansen, collega Krekels, van de jongeren te vergroten om van de B- naar de A-stroom te gaan. Dat is ook wel de bedoeling. Dat is een enorme uitdaging waarvoor we staan, maar daarom zijn die twee ook aan elkaar gekoppeld. Als we een leerling aan het einde van het zesde leerjaar naar de B sturen, moeten ze wel in die B van het eerste middelbaar terecht komen, waar er ook effectief aandacht is voor die grotere algemene vorming en de kansen om terug te keren.

Vandaar dat ik eigenlijk niet goed begrijp, maar ik ben al in overleg geweest met de Vlor, waarom men nu blijft vinden dat dit een slechte maatregel is. Voor mij is het net de maatregel die de kansen van jongeren gevoelig kan verhogen. Ik stel vast dat we daarover van mening verschillen. Hoe meer ik de argumenten hoor, hoe meer ik ervan overtuigd ben dat de maatregel wel goed is en positieve effecten zal sorteren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het voorstel van de Vlor is geen oplijsting van de tekorten van de leerlingen. Ze stellen duidelijk dat ze met een niet-bindend advies, de attestering en het getuigschrift dat de leerling krijgt, willen aantonen welke doelen de leerling al bereikt heeft en wat zijn groeikansen zijn in een bepaalde context. Ze geven de tekorten niet aan, maar wel de groeikansen.

Mevrouw Krekels, het is geen kwestie van geen vertrouwen. Als we nu kijken naar de B-stroom – en onderzoek heeft dat al veelvuldig aangetoond – zien we dat heel wat leerlingen daar terechtkomen die daar niet zouden moeten zitten, maar hun sociaal-economische status, migratieachtergrond of etnische achtergrond zijn determinerend. Soms speelt de taal ook, als ze te laat zijn binnengekomen. Er zijn leerlingen die dan ook automatisch georiënteerd worden naar een B-stroom, maar die de competenties en de interesses hebben om anders georiënteerd te worden. We zitten met een grote groep leerlingen die nu al verkeerd zitten in die B-stroom. Als je dan een advies nog eens bindend gaan maken, ontnemen we hen die groeikansen.

Inzake de hervorming van het secundair onderwijs hebben we het pleit voor een brede eerste graad en een echt uitstel van studiekeuze verloren. Maar er bestond toch consensus over – en dat heeft de minister ook veelvuldig gezegd – dat die eerste graad ten eerste oriënterend en ten tweede remediërend moet zijn. Dan moeten we al die kinderen toch al die kansen geven om zich in die eerste graad nog te gaan oriënteren en remediëren. Kinderen hebben soms die tijd nodig. 11 jaar is te vroeg om te bepalen wat al dan niet zal lukken. Ik vind het daarom jammer dat we dat op die manier bindend maken.

Ik ben het eens met het uitgangspunt. Ja, we willen niet dat kinderen in het secundair onderwijs aankomen met niets. Dat willen we vermijden, dat wil de Vlor ook, dat wil iedereen. Er moet dus iets gebeuren, er moet iets komen. We willen zeker vermijden dat de 14-jarigen zomaar worden doorgeschoven. Als we het serieus menen dat de eerste graad ook nog remediërend en oriënterend is, dan zou ik dat advies echt niet bindend maken en zou ik kinderen niet opdelen in lagen, in A en B. *(Opmerkingen van Kathleen Krekels)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ondersteuning aan scholen met betrekking tot middelengebruik en gameverslaving bij jongeren – 686 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, scholen worden vandaag de dag geconfronteerd met middelengebruik en gameverslavingen bij jongeren. Rond drugsgebruik bij jongeren stelde u al dat scholen zelf een drugsbeleid moeten uitstippelen waarbij ze in de eerste plaats inzetten op preventie, en indien nodig de politie kunnen inschakelen. De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) ondersteunt scholen met werkbare methodieken waarmee ze aan de slag kunnen. Welzijnsminister Vandeuren heeft een overeenkomst met VAD waarin ondersteuning voor scholen is opgenomen.

Oostendse scholen vragen een grotere ondersteuning rond gameverslaving om die verslavingen bij jongeren aan te pakken. Jongeren zitten vaak versuft van het gamen in de klas. Oostende stelde in alle scholen een brochure 'Omgaan met middelen in het onderwijs' voor en organiseert extra vorming.

Ook in Antwerpen wordt een tandje bij gestoken om de drugsproblematiek aan te pakken. Jongeren die normaal op school moeten zitten, raken verward in het drugsmilieu. Met de hulp van enkele Antwerpse instanties willen ze proactiever te werk gaan.

Minister, welke signalen ontvangt u van scholen over middelengebruik en gameverslaving bij jongeren? Hoe zult u Vlaanderen breed actie ondernemen om scholen te stimuleren een beleid rond drugsgebruik en gameverslaving uit te stippelen? Hebt u een zicht op het aantal scholen die een beleid rond drugsgebruik en ook gameverslaving hebben uitgewerkt? Hoe evalueert u de ondersteuning van VAD aan scholen? Hoe ervaren de scholen die? Overlegt u met welzijnsminister Vandeuren over deze problematiek? Welke acties en maatregelen komen daaruit voort?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw De Meulemeester, tot nu toe heb ik geen specifieke signalen van scholen ontvangen rond middelengebruik en gameverslaving. Ik heb ook geen precies zicht op het aantal scholen dat een beleid rond drugsgebruik en gameverslaving heeft. Hierover houden wij geen cijfers bij. Ik kan u die dus ook niet geven. Ik ben me echter wel bewust van het feit dat scholen ondersteuning nodig hebben.

Via een beleidsmatige aanpak kunnen scholen op een effectieve manier werken aan deze uitdaging. Een doordacht beleid laat toe een duidelijk standpunt in te nemen ten opzichte van diverse middelen. De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen schreef daarover een aantal heldere visieteksten die verduidelijken wat een beleidsmatige aanpak op school moet omvatten. VAD stelt een leerlijn ter beschikking die toelaat na te gaan wanneer je welk thema aan bod laat komen en in welke lessen.

Bovendien is er ook materiaal ter beschikking om ouders in het beleid over alcohol, drugs en games te betrekken en kunnen scholen die nood hebben aan een analyse van de schoolse situatie op het vlak van de middelenthematiek een beroep doen op de VAD-leerlingenbevraging. VAD biedt ook educatieve pakketten aan. Voor het hoger onderwijs is er de studentenbevraging.

Naast het materiaal van VAD is er ook materiaal van Mediawijs rond gamen en het gebruik van games en sociale media waar scholen gebruik van kunnen maken. Ook het Kenniscentrum Mediawijsheid onderneemt initiatieven om elke burger bewust te maken van de positieve en negatieve aspecten van videogames. Via de website www.medianest.be worden ouders gesensibiliseerd en ondersteund en via het platform 'Games in de klas' ook leraren. Er is dus bijzonder veel materiaal ter beschikking.

Of scholen ermee aan de slag gaan, behoort tot de autonomie van de scholen zelf. We hebben wel een plejade van zaken waarmee ze aan de slag kunnen. Het tegengaan van drugsgebruik en gameverslaving is echter niet iets dat scholen alleen kunnen. Ze moeten kunnen samenwerken met belangrijke partners, waaronder in de eerste plaats ouders. Dat vergeten we soms. Als er nood is aan hulpverlening, kunnen scholen een beroep doen op de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). Indien nodig kunnen scholen ook de politie erbij betrekken. De hefboom hiervoor is de ministeriële omzendbrief PLP 41. Het aanspreekpunt, waarvoor we zo hard hebben geijverd, kan worden gecontacteerd.

Zeer recent is een databank in het leven geroepen waarin deze contactpersonen door middel van een wachtwoord kunnen worden opgezocht. Een school die problemen vermoedt, en zijn contactpersoon niet kent, kan daar via de databank onmiddellijk aan geraken.

In het verlengde van de gezondheidsconferentie van minister Vandeuren over onder meer alcohol, drugs en gamen, gaan er in 2018 settinggerichte werkgroepen van start, met daarin verschillende experts. De focus van de settinggerichte werkgroepen is gericht op het faciliteren van de implementatie van het preventieve gezondheidsbeleid

Ook voor onderwijs wordt er zo'n werkgroep opgestart. De opdracht is adviezen te geven aan minister Vandeuren over mogelijke acties en maatregelen. De werkgroep zal rekening houden met het al bestaande materiaal. Men zal nagaan waar eventuele bijsturing wenselijk is. Deze adviezen zal ik dan verder met collega Vandeuren bespreken.

Ten slotte verwijs ik naar de eindtermen, waarin de aandacht voor een gezonde levensstijl een element zal zijn.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Dank u voor uw antwoord, minister. Het is inderdaad een complexe problematiek, waar de ene school al wat meer mee te maken krijgt dan de andere. Er bestaat geen algemeen geldende aanpak, daar ben ik me zeer van bewust.

Zoals u aangeeft, weten de scholen vaak niet waar ze terecht kunnen. De samenwerking met VAD is vanzelfsprekend, en Mediawijs is mij ook bekend.

Sommige gemeenten hebben het voordeel dat ze hun eigen preventiewerker hebben. De scholen kunnen bij deze persoon terecht, die hun de weg toont naar VAD en Mediawijs. De drugpunten kunnen hier ook een grote rol spelen ter ondersteuning van scholen, gemeentebesturen enzovoort.

Rond gameverslaving bestaat meer onduidelijkheid. Heel wat gemeenten maken er werk van om vorming te geven aan scholen of er via de ouderraden voor zorgen dat ouders terechtkomen op vergaderingen waar ze worden ingelicht over de aanpak. Ik besef dat dat geen taak is van Onderwijs alleen. Dat is samen met Welzijn ervoor gaan. Zoals u zelf zegt, moeten we werken naar gezondheid. Jongeren moeten kunnen gamen, maar het moet beperkt blijven. *(Opmerkingen)*

Inderdaad, dat ze niet verslaafd worden.

Gemeenten met een preventiewerker kunnen aan vroeginterventie doen. In samenwerking met de cgg's wordt er aan vroeginterventie gewerkt. Dat kunnen we uitbreiden. De samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn is van groot belang.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.